

คู่มือเพื่ออบรมผู้ประจำรถ
ที่ถูกร้องเรียนผ่านศูนย์คุ้มครอง
ผู้โดยสารและรับเรื่องร้องเรียน

โทร. 1584

งานเปรียบเทียบ 1 ฝ่ายเปรียบเทียบ
กองตรวจการขนส่งทางบก
กรมการขนส่งทางบก

คำนำ

สืบเนื่องมาจากมีผู้ให้บริการรถโดยสารได้ร้องเรียนผ่านศูนย์คุ้มครองผู้โดยสารและรับเรื่องร้องเรียน โทร.1584 กรณีที่ผู้ประจำรถมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหรือไม่สมควรและไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนนและการให้บริการแก่ผู้โดยสารจนเกิดความไม่ประทับใจในบริการ ทำให้เกิดปัญหาการร้องเรียน ซึ่งนำไปสู่ปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม นั้น

ด้วยกองตรวจการขนส่งทางบก กรมการขนส่งทางบก มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุม ตรวจสอบ บังคับ ใช้กฎหมายผู้ประจำรถ เจ้าของรถ ผู้ประกอบการขนส่ง ดังนั้น เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพ ส่งเสริม กำกับดูแลและบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพด้วยการจัดทำคู่มือเพื่ออบรมผู้ประจำรถที่ถูกร้องเรียนผ่านศูนย์คุ้มครองผู้โดยสารและรับเรื่องร้องเรียน โทร.1584 ด้วยการเสริมความรู้ความเข้าใจหัวใจการให้บริการทางการขนส่งแก่ผู้ประจำรถได้ตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบที่ต้องกระทำและปฏิบัติพร้อมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและทัศนคติด้วยจิตสำนึกในการให้บริการผู้โดยสาร เพื่อให้ผู้โดยสารเกิดความพึงพอใจ หันมานิยมใช้บริการ ด้วยเชื่อมั่นในการให้บริการที่ปลอดภัยและมีคุณภาพของผู้ประจำรถ อันนำมาซึ่งประโยชน์และภาพลักษณ์ที่ดีของผู้ประจำรถ ผู้ประกอบการขนส่ง และกรมการขนส่งทางบก

จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือเพื่ออบรมผู้ประจำรถที่ถูกร้องเรียนผ่านศูนย์คุ้มครองผู้โดยสารและรับเรื่องร้องเรียน โทร.1584 นี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ประกอบอาชีพเป็นผู้ประจำรถโดยสาร ต่อไป และหากมีข้อบกพร่องประการใด ต้องขออภัยไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ธนาภรณ์ โรจน์เรืองนนท์
งานเปรียบเทียบ 1 ฝ่ายเปรียบเทียบ
กองตรวจการขนส่งทางบก
กรมการขนส่งทางบก

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522	1
สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522	18
สรุปสาระสำคัญที่ผู้ประจํารถควรทราบและปฏิบัติ	21
พฤติกรรมและมารยาทที่ผู้ขับรถไม่ควรปฏิบัติในขณะที่ขับรถ	26
มารยาท คุณธรรมและความมีน้ำใจในการเป็นผู้ประจํารถ	27
สาเหตุและการป้องกันอุบัติเหตุเพื่อความปลอดภัย	32
ข้อหาความผิดที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ที่พบบ่อย	36
ตารางแสดงรายละเอียดบุคคลที่ได้รับสิทธิยกเว้นและลดหย่อนค่าโดยสาร	40
บัตรหรือเหรียญตราของทางราชการที่ได้รับสิทธิลดหย่อนค่าโดยสาร	42

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522

1. ความหมาย

การขนส่ง หมายความว่า การขนคน สัตว์ หรือสิ่งของโดยทางบกด้วยรถ
การขนส่งประจำทาง หมายความว่า การขนส่งเพื่อสินจ้างตามเส้นทางที่
 คณะกรรมการกำหนด

รถ หมายความว่า ยานพาหนะทุกชนิดที่ใช้ในการขนส่งทางบกซึ่งเดินด้วย
 กำลังเครื่องยนต์ กำลังไฟฟ้าหรือพลังงานอื่น และให้หมายความรวมถึงรถพ่วงของรถ
 นั้นด้วย ทั้งนี้ เว้นแต่รถไฟ

รถที่ใช้ในการขนส่งต้องมีสภาพมั่นคงแข็งแรงมีเครื่องอุปกรณ์และส่วนควบ
 ถูกต้องตามที่กำหนดในกฎกระทรวงกับได้จดทะเบียนและออกหนังสือแสดงการจด
 ทะเบียนพร้อมกับแผ่นป้ายทะเบียนและเสียภาษีแล้ว

ผู้ตรวจการ หมายความว่า ข้าราชการสังกัดกรมการขนส่งทางบกซึ่ง
 รัฐมนตรีแต่งตั้งให้มีหน้าที่ตรวจการขนส่ง

พนักงานตรวจสอบสภาพ หมายความว่า ข้าราชการสังกัดกรมการขนส่งทางบก
 ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้มีหน้าที่ตรวจความมั่นคงแข็งแรง ความสะอาด ความเรียบร้อย และ
 ความเหมาะสมของสภาพรถที่นำมาใช้ในการขนส่ง

นายทะเบียน หมายความว่า นายทะเบียนกลาง หรือนายทะเบียนประจำ
 จังหวัด แล้วแต่กรณี

คณะกรรมการ หมายความว่า คณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลาง
 หรือคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกประจำจังหวัด แล้วแต่กรณี

นายทะเบียนกลาง หมายความว่า อธิบดีกรมการขนส่งทางบกหรือผู้ที่อธิบดี
 กรมการขนส่งทางบกมอบหมายให้เป็นนายทะเบียนกลาง มีอำนาจหน้าที่ตาม
 พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งระหว่าง
 จังหวัดและการขนส่งระหว่างประเทศ

นายทะเบียนประจำจังหวัด คือ ขนส่งจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ตาม
 พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522 ภายในเขตจังหวัดของตน

2. อำนาจหน้าที่และหน้าที่ของผู้ตรวจการและนายทะเบียน

1. ผู้ตรวจการมีอำนาจเรียกขอให้หยุดเพื่อทำการตรวจสอบ และเมื่อเชื่อว่าการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522 ให้ผู้ตรวจการมีอำนาจจับกุมผู้ฝ่าฝืน เพื่อส่งให้พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจดำเนินคดีต่อไป

2. เมื่อผู้ตรวจการพบว่ารถคันใดมีสภาพไม่มั่นคงแข็งแรง หรือมีอุปกรณ์หรือส่วนควบไม่ครบถ้วน หรือไม่ถูกต้องตามที่กำหนดในกระทรวง ให้ผู้ตรวจการรายงานให้นายทะเบียนทราบ แต่ถ้าปรากฏชัดแจ้งว่า การใช้รถคันนั้นต่อไปน่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่การขนส่งให้ผู้ตรวจการมีอำนาจสั่งระงับใช้เป็นการชั่วคราวได้ และให้รับรายงานให้นายทะเบียนทราบภายใน 24 ชั่วโมง

ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งผู้เป็นเจ้าของรถคันนั้นจัดการส่งรถไปให้พนักงานตรวจสภาพ หรือสถานตรวจสภาพที่ได้รับอนุญาตตรวจสอบความบกพร่องตามรายงานของผู้ตรวจการภายในเวลาที่กำหนด

เมื่อนายทะเบียนมีคำสั่งข้างต้นแล้วให้ผู้ได้รับอนุญาตงดการใช้รถดังกล่าวไว้จนกว่านายทะเบียนจะมีคำสั่งอนุญาตให้ใช้ต่อไป

3. ถ้าผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522 ผู้ตรวจการมีอำนาจยึดใบอนุญาตของผู้นั้นและตั้งเป็นหนังสือให้ผู้นั้นไปรายงานตัวต่อนายทะเบียนภายใน 72 ชั่วโมง คำสั่งนั้นให้ถือว่าเป็นใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถชั่วคราวภายในกำหนดเวลาดังกล่าว

ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตนั้นได้ไม่เกิน 180 วัน หรือจะสั่งเพิกถอนใบอนุญาตนั้นเสียก็ได้

ผู้ถูกสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ทราบคำสั่ง คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

4. ผู้ตรวจการหรือนายทะเบียนมีอำนาจเปรียบเทียบปรับเมื่อผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถกระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522 ในความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว

3. ผู้ประจําารณ

ความหมาย ผู้ประจําารณตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522 หมายถึงบุคคล 4 ประเภท ดังนี้

1. ผู้ขับรถ ได้แก่ ผู้ที่มีหน้าที่ขับรถ ควบคุมดูแลรถให้ถึงที่หมายโดยสวัสดิภาพ
2. ผู้เก็บค่าโดยสาร ได้แก่ บุคคลที่ทำหน้าที่เก็บค่าโดยสารจากผู้โดยสารตามอัตราที่ทางราชการกำหนด และเื้ออำนวยการความสะดวกอื่นๆ หรือหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมาย
3. นายตรวจ ได้แก่ บุคคลที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ประจําารณทุกหน้าที่และตรวจสอบการชำระค่าโดยสารของผู้โดยสาร ตลอดจนช่วยเหลือและให้บริการอื่นๆ แก่ผู้โดยสาร
4. ผู้บริการ ได้แก่ บุคคลที่ทำหน้าที่เป็นพนักงานต้อนรับ และบริการประจําารณขนส่งโดยสาร ทำหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมาย

ประเภทใบอนุญาตผู้ประจําารณ

ใบอนุญาตสำหรับผู้ประจําารณมี 4 ประเภท คือ

1. ใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถ
2. ใบอนุญาตเป็นผู้เก็บค่าโดยสาร
3. ใบอนุญาตเป็นนายตรวจ
4. ใบอนุญาตเป็นผู้บริการ (ปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานต้อนรับและให้บริการประจําารณโดยสาร)

ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตผู้ขับรถและนายตรวจ ฉบับละ 200 บาท

ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเป็นผู้เก็บค่าโดยสารและผู้บริการ ฉบับละ 100 บาท

ใบอนุญาตแต่ละประเภทจะใช้สับเปลี่ยนกันไม่ได้ เว้นแต่ใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถ นายตรวจ ผู้บริการ ใช้เป็นใบอนุญาตเป็นผู้เก็บค่าโดยสารได้

ใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถมี 4 ชนิด คือ

1. ชนิดที่ 1 ใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถสำหรับรถที่มีน้ำหนักบรรทุกและน้ำหนักบรรทุกรวมกันไม่เกิน 3,500 กิโลกรัม ที่มีได้ใช้ขนส่งผู้โดยสาร หรือสำหรับรถขนส่งผู้โดยสารไม่เกิน 20 คน
2. ชนิดที่ 2 ใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถสำหรับรถที่มีน้ำหนักบรรทุกและน้ำหนักบรรทุกรวมกันเกิน 3,500 กิโลกรัม ที่มีได้ใช้ขนส่งผู้โดยสาร หรือสำหรับรถขนส่งผู้โดยสารเกินกว่า 20 คน
3. ชนิดที่ 3 ใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถซึ่งโดยสภาพใช้สำหรับลากจูงรถอื่นหรือล้อเลื่อนที่บรรทุกสิ่งใดๆ บนล้อเลื่อนนั้น
4. ชนิดที่ 4 ใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถสำหรับรถที่ใช้ขนส่งวัตถุอันตรายตามประเภทหรือชนิด และลักษณะการบรรทุกตามที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ใบอนุญาตแต่ละชนิดใช้สับเปลี่ยนกันไม่ได้ เว้นแต่ใบอนุญาตชนิดที่ 2 , 3 และ 4 ใช้เป็นใบอนุญาตชนิดที่ 1 ได้ , ใบอนุญาตชนิดที่ 2 และ 3 ใช้เป็นใบอนุญาตชนิดที่ 2 ได้ และใบอนุญาตชนิดที่ 4 ใช้เป็นใบอนุญาตชนิดที่ 3 ได้

ใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. ใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถ **ประเภทส่วนบุคคล** หมายถึง ใบอนุญาตที่นำไปใช้ขับรถที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบการขนส่งส่วนบุคคล หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งนำไปใช้ขับรถเพื่อการค้าหรือธุรกิจของตนเอง ด้วยรถที่มีน้ำหนักเกินกว่า 1,600 กิโลกรัม โดยไม่ได้นำไปใช้รับจ้าง
2. ใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถ **ประเภททุกประเภท** หมายถึง ใบอนุญาตที่นำไปใช้ขับรถที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบการขนส่งประจำทาง การขนส่งไม่ประจำทาง การขนส่งโดยรถขนาดเล็ก รวมถึงการขนส่งส่วนบุคคลเพื่อการค้าหรือธุรกิจของตนเอง ด้วยรถที่มีน้ำหนักเกินกว่า 1,600 กิโลกรัม โดยนำไปใช้รับจ้าง และสามารถนำไปใช้ขับรถรับจ้าง และขับรถเพื่อการค้าหรือธุรกิจส่วนตัวได้ด้วย

**ใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก ใช้แทน
ใบอนุญาตขับรถตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ได้ โดย**

- ใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถประเภทส่วนบุคคล ตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกใช้แทนใบอนุญาตขับรถส่วนบุคคล ตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ได้
- ใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถทุกประเภท ตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกใช้แทนใบอนุญาตขับรถส่วนบุคคลและใบอนุญาตขับรถสาธารณะ ตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ได้

ผู้ขอรับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถในประเภทการขนส่งประจำทาง ไม่ประจำทาง หรือการขนส่งโดยรถขนาดเล็กต้องมีคุณสมบัติและลักษณะดังต่อไปนี้

- (1) มีสัญชาติไทย
- (2) มีความรู้และความสามารถตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (3) ไม่เป็นผู้มีร่างกายพิการจนเป็นที่เห็นได้ว่าไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ด้วยความเหมาะสม
- (4) ไม่เป็นผู้วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (5) ไม่เป็นผู้มีโรคติดต่ออันเป็นที่รังเกียจ
- (6) ไม่เป็นผู้ติดสุรา ยาเมา หรือยาเสพติดให้โทษ
- (7) ไม่เป็นผู้มีใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถประเภทหรือชนิดเดียวกับที่ได้รับอนุญาตอยู่แล้ว
- (8) ไม่เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถ เว้นแต่การเพิกถอนใบอนุญาตนั้นพ้นกำหนด 3 ปีแล้วนับแต่วันที่มิคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต
- (9) ไม่เป็นผู้เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดหรือคำสั่งที่ชอด้วยกฎหมายให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดอันได้กระทำโดยประมาทที่มีใช้เกี่ยวกับการใช้รถในการทำความผิดหรือความผิดลหุโทษ หรือได้พ้นโทษมาแล้วเกิน 3 ปี
- (10) ไม่เป็นผู้เคยถูกควบคุมตัวเพราะมีพฤติการณ์เป็นภัยต่อสังคม หรือเป็นอันตราย เว้นแต่ได้พ้นจากการควบคุมตัวมาแล้วเกิน 1 ปี

ใบอนุญาตเป็นผู้ประจำรถมีอายุ 3 ปี นับแต่วันที่ออกใบอนุญาต

การต่ออายุใบอนุญาต ต้องยื่นคำขอต่อนายทะเบียนก่อนวันที่ใบอนุญาต
สิ้นอายุ

ขณะปฏิบัติหน้าที่ผู้ประจำรถต้องมีใบอนุญาตอยู่กับตัว และต้องแสดงต่อนายทะเบียนหรือผู้ตรวจการเมื่อขอตรวจ

4. หน้าที่ของผู้ประจำรถ

ผู้ประจำรถทุกหน้าที่จำเป็นต้องทราบและปฏิบัติภารกิจในฐานะผู้ให้บริการ ซึ่งจะต้องประพฤติและปฏิบัติตนในทางที่ดีงาม ไม่ว่าจะเป็นคำพูดหรืออาการที่แสดงออก รวมทั้งจะต้องเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเป็นอย่างดีด้วย จึงจะสามารถสร้างความประทับใจให้แก่ผู้ใช้บริการให้ได้รับบริการที่สะดวก สบาย ปลอดภัย และรวดเร็ว ซึ่งจะทำให้เกิดผลดีในด้านผลประโยชน์ของกิจการนั้นๆ ด้วย ดังนั้น ผู้ขับรถผู้เก็บค่าโดยสาร นายตรวจ และผู้บริการจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตน และนำไปประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องต่อไป

ในขณะปฏิบัติหน้าที่ผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประจำรถต้องปฏิบัติ
ดังต่อไปนี้

1. แต่งกายสะอาดเรียบร้อยตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้ขับรถ

- เสื้อเชิ้ตคอพับ แขนยาวหรือสั้น การสวมเสื้อให้สอดชายล่างของเสื้ออยู่ภายในกางเกง หรือเสื้อคอแบบปล่อยเอว แบบคอตั้ง แขนสั้น
- หมวกถ้าสวมต้องเป็นหมวกทรงหม้อตาล กระบังหน้าสีดำ และมีดุมติดสายรัดคาง ข้างละ 1 ดุม
- กางเกงขาขาว
- เข็มขัดหนังหรือผ้า ขนาดกว้าง 3 ถึง 4 เซนติเมตร
- รองเท้าหุ้มข้อหรือหุ้มส้น

นายตรวจ

- เสื้อเชิ้ตคอพับ แขนยาวหรือสั้น การสวมเสื้อให้สอดชายล่างของเสื้ออยู่ภายในกางเกง หรือเสื้อคอเบะปล่อยเวย แบบคอตั้ง แขนสั้น
- หมวกถ้าสวมต้องเป็นหมวกทรงหม้อตาล กระบังหน้าสีดำ และมีคู่มือติดสายรัดคาง ข้างละ 1 คู่มือ ส่วนสำหรับผู้หญิงต้องเป็นหมวกเก็บทรงอ่อน กระบังหน้าสีดำ และมีคู่มือติดสายรัดคาง ข้างละ 1 คู่มือ
- กางเกงขายาว ส่วนสำหรับผู้หญิงสวมกางเกงขายาวหรือกระโปรงแบบสุภาพ
- เข็มขัดหนังหรือผ้า ขนาดกว้าง 3 ถึง 4 เซนติเมตร
- รองเท้าหุ้มข้อหรือหุ้มส้น

ผู้เก็บค่าโดยสาร

- เสื้อเชิ้ตคอพับ แขนยาวหรือสั้น การสวมเสื้อให้สอดชายล่างของเสื้ออยู่ภายในกางเกง หรือเสื้อคอเบะปล่อยเวย แบบคอตั้ง แขนสั้น
- หมวกถ้าสวมต้องเป็นหมวกเบเร่
- กางเกงขายาว ส่วนสำหรับผู้หญิงสวมกางเกงขายาวหรือกระโปรงแบบสุภาพ
- เข็มขัดหนังหรือผ้า ขนาดกว้าง 3 ถึง 4 เซนติเมตร
- รองเท้าหุ้มข้อหรือหุ้มส้น

ผู้บริการ

- เสื้อเชิ้ตคอพับ แขนยาวหรือสั้น การสวมเสื้อให้สอดชายล่างของเสื้ออยู่ภายในกางเกง หรือเสื้อคอเบะปล่อยเวย แบบคอตั้ง แขนสั้น
- หมวกถ้าสวมต้องเป็นหมวกทรงหม้อตาล กระบังหน้าสีดำ และมีคู่มือติดสายรัดคาง ข้างละ 1 คู่มือ ส่วนสำหรับผู้หญิงต้องเป็นหมวกเก็บทรงอ่อน กระบังหน้าสีดำ และมีคู่มือติดสายรัดคาง ข้างละ 1 คู่มือ
- กางเกงขายาว ส่วนสำหรับผู้หญิงสวมกางเกงขายาวหรือกระโปรงแบบสุภาพ
- เข็มขัดหนังหรือผ้า ขนาดกว้าง 3 ถึง 4 เซนติเมตร
- รองเท้าหุ้มข้อหรือหุ้มส้น

สีของเครื่องแต่งกาย และเครื่องหมายประกอบเครื่องแต่งกายของผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถให้เป็นไปตามที่ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งกำหนด แต่ทั้งนี้ต้องได้รับความเห็นชอบของกรมการขนส่งทางบก และที่ออกเสื้อข้างขวาของผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถให้ติดแผ่นป้ายชื่อและหรือเลขหมายประจำตัวที่สามารถอ่านได้ชัดเจน

2. ไม่แสดงกิริยาหรือใช้ถ้อยคำเป็นการเสียดสี ดูหมิ่น ก้าวร้าว รังแก รบกวนหรือหยาบหยามผู้หนึ่งผู้ใด หรือแสดงกิริยาวาจาหรือส่งเสียงด้วยประการใด ในลักษณะไม่สมควรหรือไม่สุภาพ

3. ไม่เสพหรือเมาสุรา หรือของมึนเมาอย่างอื่น

4. ไม่เสพยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ

5. ไม่เสพวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

6. ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดว่าด้วยความปลอดภัยในการขนส่งตามที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยดูแลผู้โดยสารให้ปฏิบัติตามข้อกำหนดว่าด้วยความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยในระหว่างการเดินทางโดยสาร การวางสัมภาระในตำแหน่งที่ไม่กีดขวางทางขึ้นลงหรือทางเดินภายในตัวรถ และไม่อยู่ในตำแหน่งที่จะเป็นอันตรายต่อผู้โดยสารอื่นหรือผู้อื่น การได้รับความปลอดภัยตลอดเวลาที่อยู่ในการโดยสารและในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุใดๆ ขึ้นในระหว่างทำการขนส่งจะต้องช่วยเหลือหรือจัดให้ผู้โดยสารพ้นจากอุบัติเหตุนั้นก่อน ไม่ละทิ้งหน้าที่โดยไม่มีเหตุอันควร ไม่ยื่นมือ แขน หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายออกนอกตัวรถ เว้นแต่เป็นการกระทำเพื่อให้สัญญาณตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบก ไม่นำสิ่งของใดๆ ที่มีกลิ่นรุนแรงที่ก่อความรำคาญต่อผู้โดยสารขึ้นบนรถ เว้นแต่จะได้จัดเก็บให้มีฉิดชิดโดยปราศจากกลิ่นนั้น ไม่นำดอกไม้เพลิง วัตถุระเบิด หรือวัตถุติดกร่อนขึ้นบนรถ ไม่ถ่วงหรือทิ้งสิ่งหนึ่งสิ่งใดลงบนรถ เว้นแต่เป็นการถ่ายหรือทิ้งในบริเวณที่จัดไว้เป็นที่ถ่ายหรือทิ้งโดยเฉพาะ ไม่กระทำการอันควรขายหน้าต่อหน้าธารกำนัล หรือกระทำการลามกอย่างอื่นไม่ว่าจะกระทำด้วยตนเองหรือกระทำด้วยสื่อหรือวัสดุใดๆ อันทำให้ปรากฏความหมายในทำนองเดียวกัน ไม่สูบบุหรี่หรือสิ่งอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน ต้องบันทึกรายการต่างๆ ในสมุดประจำรถ ไม่ใช่โทรศัพท์เคลื่อนที่ในขณะที่ขับรถ เว้นแต่การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่โดยใช้อุปกรณ์เสริมสำหรับการสนทนาโดยผู้ขับรถไม่ต้องถือหรือจับโทรศัพท์เคลื่อนที่นั้น

7. ผู้ขับรถไม่ขับรถในเวลาที่ร่างกายหรือจิตใจอ่อนความสามารถ
8. ผู้ขับรถไม่รับบรรทุกบุคคลที่เป็นโรคเรื้อนหรือโรคติดต่อที่น่ารังเกียจไปกับผู้โดยสารอื่น
9. ผู้ขับรถไม่รับบรรทุกศพ สัตว์(ทุกชนิด) หรือสิ่งของที่อาจเกิดอันตรายหรือเป็นที่พึงรังเกียจไปกับผู้โดยสาร
10. ผู้ขับรถไม่รับบรรทุกน้ำมันเชื้อเพลิง ระเบิด หรือวัตถุอันตรายโดยฝ่าฝืนข้อห้ามตามที่กำหนด
11. ผู้ขับรถต้องหยุดหรือจอดรถ ณ สถานีขนส่งและปฏิบัติตามระเบียบเกี่ยวกับสถานีขนส่ง
12. ภายใต้อาณัติการควบคุมการจราจร ห้ามมิให้ผู้ขับรถปฏิบัติหน้าที่ขับรถติดต่อกันเกินสี่ชั่วโมงนับแต่ขณะเริ่มปฏิบัติหน้าที่ขับรถ แต่ถ้าในระหว่างนั้นได้พักติดต่อกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่าครึ่งชั่วโมง ก็ให้ปฏิบัติหน้าที่ขับรถต่อไปได้อีกไม่เกินสี่ชั่วโมงติดต่อกัน
13. ห้ามมิให้ผู้ขับรถกระทำการใดๆ ให้ผู้โดยสารจำต้องลงจากรถก่อนที่จะได้โดยสารถึงจุดหมายปลายทาง โดยที่ได้ชำระค่าโดยสารถูกต้องตามอัตราที่กำหนดแล้ว
14. ห้ามมิให้ผู้ขับรถกระทำการโดยละเว้นการหยุดรถเพื่อรับหรือส่งผู้โดยสาร ณ ที่ที่มีเครื่องหมายให้รถนั้นหยุด ในเมื่อปรากฏว่ามีผู้โดยสารต้องการให้หยุดรถเพื่อรับหรือส่ง
15. ห้ามมิให้ผู้ขับรถกระทำการใดๆ อันเป็นการละทิ้งหน้าที่โดยไม่มีเหตุอันควร
16. ห้ามมิให้ผู้ขับรถรับบรรทุกผู้โดยสารเกินจำนวนที่นั่งผู้โดยสารที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต

5. ผู้เก็บค่าโดยสารมีหน้าที่

- ขณะปฏิบัติหน้าที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการโดยเคร่งครัด
- เก็บค่าโดยสารตามอัตราที่ทางราชการกำหนด
- รับผิดชอบการเงินเกี่ยวกับค่าโดยสารและการนำส่งเงินตามระเบียบที่กำหนด
- เบิกหน้าตั๋วและตรวจสอบตั๋วให้ถูกต้องและเพียงพอในการใช้ประจำวัน

- ดูแลความเรียบร้อยภายในรถตลอดเวลาทำกาขนส่ง
- จัดหาที่นั่งให้แก่ผู้โดยสารและตรวจสอบความครบถ้วนของผู้โดยสารก่อนออกรถ
- ปฏิบัติตามข้อกำหนดว่าด้วยความปลอดภัย
- ตรวจสอบและบริการให้ผู้ได้รับการยกเว้น ลดหย่อนค่าโดยสารในกรณีต่างๆ ด้วยความเป็นธรรม
- ให้สัญญาณเกี่ยวกับความพร้อมในการหยุด จอด หรือออกรถ
- ให้การช่วยเหลือผู้ข้บรถขณะรถหยุดหลัง เลี้ยว กลับรถ และอื่นๆ เพื่อเสริมความปลอดภัย
- ให้คำปรึกษา หรือคำแนะนำแก่ผู้โดยสารตลอดการขนส่ง เพื่อให้เกิดความปลอดภัย
- อำนวยความสะดวกด้านบริการต่างๆ เพื่อมิให้ผู้โดยสารเกิดการผิดพลาดเดือดร้อนจากการขนส่ง
- สังเกตสิ่งผิดปกติอันอาจเกิดอันตรายต่อผู้โดยสาร เช่น ผู้ร้าย สัตว์อันตราย ผู้เป็นโรคติดต่อที่พึงระวังจะปะปนมากับผู้โดยสาร
- ทำความสะอาดรถ
- ให้ความช่วยเหลือผู้โดยสารเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินหรืออุบัติเหตุไม่ละทิ้งรถขณะที่รถเสียหาย หรือบกพร่องระหว่างทางและรอการซ่อมแซม
- หน้าที่อื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย

เทคนิคในการปฏิบัติหน้าที่เก็บค่าโดยสาร

- ขอเก็บค่าโดยสารทางด้านหน้าของผู้โดยสาร
- ไม่ควรเขย่ากระบอกตัวต้งๆ พูดเสียงดัง สะกิดหรือสัมผัสตัวผู้โดยสารเพื่อเก็บค่าโดยสาร
- หมั่นฟัง และสังเกตอาการปฏิกิริยาของผู้โดยสารที่ประสงค์จะขึ้น - ลงจากรถ
- ไม่เก็บค่าโดยสารเกินอัตราที่กำหนดโดยเด็ดขาด
- ไม่ควรเก็บค่าโดยสารเมื่อขาดตัว
- หากไม่มีเงินทอน ไม่ควรเก็บค่าโดยสารในทันที
- ต้องฝึกตัวให้ถูกต้องตรงกับระยะทางขึ้น - ลงของผู้โดยสาร

- หมั่นสอบถามความประสงค์ของผู้โดยสารในการลงรถ เมื่อถึงจุดหมายปลายทางโดยการเตือนให้เตรียมตัวล่วงหน้า
- ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือต่อผู้โดยสารเพื่อความปลอดภัยอยู่เสมอ

6. นายตรวจมีหน้าที่

นายตรวจ คือ ผู้ประจำรถขณะบริการทางการขนส่ง ซึ่งมีหน้าที่ในการตรวจสอบการทำงานและเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับผู้ประจำรถหน้าที่อื่นๆ คือ ผู้ขับรถ ผู้เก็บค่าโดยสาร และผู้บริการโดยตรงรวมทั้งเป็นตัวแทนขององค์กรในการออกไปควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้ประจำรถตามสถานที่ปฏิบัติงานต่างๆ ดังนั้น ผู้ปฏิบัติหน้าที่นายตรวจจะต้องเป็นผู้ที่มีศักยภาพสูง สามารถควบคุม กำกับ ดูแลผู้ประจำรถหน้าที่อื่นให้ปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ และมีการประพฤติปฏิบัติตนที่ถูกต้องเหมาะสมด้วย รวมทั้งตระหนักในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองเป็นอย่างดี ดังต่อไปนี้

- ขณะปฏิบัติหน้าที่ต้องประพฤติปฏิบัติตนตามที่ราชการกำหนดอย่างเคร่งครัด
- ควบคุมการเดินรถให้เป็นไปอย่างมีระเบียบเรียบร้อย ปลอดภัย
- ตรวจสอบ ควบคุม ดูแลการปฏิบัติงานของผู้ขับรถ ผู้เก็บค่าโดยสาร และผู้บริการให้เป็นไปตามข้อกำหนดถูกต้องและเหมาะสม
- ให้คำแนะนำ ดักเตือน ช่วยเหลือผู้ประจำรถทุกหน้าที่
- รายงานความประพฤติของผู้ประจำรถ หรือผลการดำเนินการ เพื่อแก้ไขปรับปรุง ในกรณีที่จะก่อให้เกิดผลเสียหายต่อผู้โดยสาร
- เอื้ออำนวยและบริการผู้ขับรถขณะนำรถเข้า – ออกจากที่จอดตามควรแก่โอกาส
- ให้คำแนะนำ เอื้อเฟื้อ และอำนวยความสะดวกแก่ผู้โดยสารควบคุมการบริการขนส่งให้ผู้โดยสารได้รับความสะดวก สบาย ปลอดภัย และรวดเร็วตลอดเวลา
- ตรวจสอบความถูกต้องของการชำระเงินค่าโดยสารในเขตที่ตนรับผิดชอบ
- รายงานสภาพรถที่ไม่เรียบร้อยในขณะให้บริการขนส่ง เพื่อแก้ไขให้เกิดความสะดวก สบาย ปลอดภัย
- รายงานการเกิดอุบัติเหตุและเหตุการณ์ต่างๆ ของรถในกรณีฉุกเฉินโดยทันทีทันใดให้หน่วยเหนือทราบ

- ไกล่เกลี่ยและประนีประนอมข้อพิพาทอื่นๆ ที่อาจเกิดขึ้นในขณะทำการขนส่ง
- ทำหน้าที่แทนผู้เก็บค่าโดยสารได้ตามความจำเป็น
- ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย

7. ผู้บริการมีหน้าที่

7.1 พนักงานต้อนรับประจำรถโดยสารมีหน้าที่

- เก็บค่าโดยสารของผู้โดยสารที่ขึ้นระหว่างทาง
- เก็บค่าโดยสารต่อ ถ้ามีการต่อระยะการโดยสาร
- นำเงินรายได้ส่งสถานีปลายทาง (เฉพาะรถร่วมบริการ)
- เสริฟน้ำ เครื่องดื่ม และหรืออาหารว่างต่างๆ ตามความเหมาะสม
- บริการแจกอุปกรณ์เพื่อความสดชื่นต่างๆ
- บริการอุปกรณ์เครื่องนอนตามความจำเป็นและเหมาะสม
- เปิดเครื่องเสียง ทีวี ปรับอากาศ พัดลม และการระบายอากาศ
- บริการหนังสือเพื่อการนันทนาการต่างๆ
- จัดสถานที่ เอื้ออำนวยในด้านบริการ กรณีหยุดพักผ่อนระหว่างทาง บนเส้นทางไกลที่ใช้เวลาเกินกว่า 6 ชั่วโมงขึ้นไป
- ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ เกื้อกูลแก่ผู้โดยสารในกรณีต่างๆ อย่างเหมาะสม
- ตรวจและจัดที่นั่งให้แก่ผู้โดยสารให้ตรงตามผังที่นั่ง (ในล๊อคที่นั่ง)
- ตรวจสอบจุดขึ้น – ลงของผู้โดยสารตามผังที่นั่งหรือในล๊อคที่นั่งให้ถูกต้องก่อนเดินทาง เพื่อป้องกันผู้โดยสารตก (มาไม่ทัน)
- ตรวจสอบระยะทางการขึ้น – ลงของผู้โดยสารให้ถูกต้องตรงกับการชำระเงินด้วย
- ทำหน้าที่บริการท่องเที่ยวกรณีรถรับจ้างพิเศษหรือได้รับอนุญาตออกนอกเส้นทางสำหรับรถประจำทาง
- สร้างความประทับใจในด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับรายละเอียดสถานที่ เส้นทางระยะทาง และสิ่งสำคัญต่างๆ ที่น่าสนใจของผู้โดยสาร
- ให้ความสำคัญเกี่ยวกับสถานที่และแหล่งท่องเที่ยวที่ผ่านหรือจุดสุดท้ายของจุดหมายปลายทาง

- ให้ความรู้ ประสบการณ์จริงใจ ในด้านทั่วไปๆ ขณะให้บริการตามสมควร
- ให้สังเกตพฤติกรรมอื่นๆ อันอาจสื่อไปในทางไม่สุจริต อาจเป็นมาซึ่งไม่ปลอดภัยแก่ผู้โดยสาร
- สอดส่อง และร่วมมือต่อการปฏิบัติงานของบริกรในด้านบริการแก่ผู้โดยสาร โดยใกล้ชิด
- ไม่ละทิ้ง ทอดทิ้งผู้รับบริการ หรือผู้โดยสาร เมื่อประสบภัยพิบัติด้านต่างๆ หรืออุบัติเหตุทางการจราจร
- หน้าที่อื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายเพิ่มเติม

7.2 บริกรประจำรถโดยสารมีหน้าที่

- รับผิดชอบในการดูแลสิ่งของหรือสัมภาระของผู้โดยสารจากต้นทางถึงปลายทางโดยเคร่งครัดและถูกต้อง
- ตรวจสอบสิ่งของให้ถูกต้องตรงตามบัญชีและใบฝากของจากสถานีต้นทางถึงปลายทาง ในกรณีมีการรับฝากส่งของในลักษณะพัสดุภัณฑ์
- รับผิดชอบดูแลความสะอาดเรียบร้อยภายในและภายนอกตัวรถตลอดเวลา บริการทางการขนส่ง
- ให้ความช่วยเหลือผู้ขับรถ พนักงานต้อนรับและผู้โดยสารตามสมควรแก่โอกาส
- คอยสอดส่องดูแลสังเกตพฤติกรรมของผู้โดยสารบางคนที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้โดยสารอื่นๆ ได้
- อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ขับรถในการเข้าจอดรถ ถอยรถ หรือกลับรถตามควรแก่โอกาส

8. หน้าที่ของผู้ขับรถและโทษเมื่อมีการฝ่าฝืน

1. ห้ามมิให้ผู้ใดปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน หากฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 40,000 บาท แต่ถ้าผู้ฝ่าฝืนปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ขับรถต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปีหรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 93 วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา 151)

2. ผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ขับรถปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างที่ถูกพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตหรือปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างถูกยึดใบอนุญาตขับรถตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี และปรับไม่เกิน 40,000 บาท (มาตรา 109 ประกอบมาตรา 152)

3. ขณะปฏิบัติหน้าที่ ผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถต้องมีใบอนุญาตอยู่กับตัว และต้องแสดงต่อนายทะเบียนหรือผู้ตรวจการเมื่อขอตรวจ หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกล่าวคือ ไม่เอาใบอนุญาตติดตัวไปด้วยหรือไม่สามารถแสดงให้ดูได้เมื่อขอตรวจ มีโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท (มาตรา 101 ประกอบมาตรา 127)

4. แต่งกายสะอาดเรียบร้อยตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมีโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท (มาตรา 102(1) ประกอบมาตรา 127)

5. ไม่แสดงกิริยาหรือใช้ถ้อยคำเป็นการเสียดสีดูหมิ่น ก้าวร้าว รังแก ระบาย หรือหยาบหยามหรือไม่สุภาพ หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมีโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท (มาตรา 102(2) ประกอบมาตรา 127)

6. ไม่เสพสุราหรือของมึนเมาอย่างอื่น หากฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับตั้งแต่ 2,000 - 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

7. ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดว่าด้วยความปลอดภัยในการขนส่งตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมีโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท (มาตรา 102(4) ประกอบมาตรา 127)

8. ไม่ขับรถในเวลาที่ย่ำแย่และจิตใจอ่อนความสามารถ หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมีโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท (มาตรา 103(1) ประกอบมาตรา 127)

9. ไม่รับบรรทุกทุกคนที่เป็นโรคเรื้อนหรือโรคติดต่อที่น่ารังเกียจไปกับผู้โดยสารอื่น หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมีโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท (มาตรา 103(2) ประกอบมาตรา 127)

10. ไม่รับบรรทุกคน สัตว์ หรือสิ่งของที่อาจเกิดอันตรายหรือเป็นที่พึงรังเกียจไปกับผู้โดยสาร หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมีโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท (มาตรา 103(3) ประกอบมาตรา 127)

11. ไม่รับบรรทุกน้ำมันเชื้อเพลิง ระเบิด หรือวัตถุอันตรายอย่างอื่นไปกับผู้โดยสาร หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมีโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท (มาตรา 103(4) ประกอบมาตรา 127)

12. ต้องหยุด หรือจอดรถ ณ สถานี่ขนส่งและปฏิบัติตามระเบียบเกี่ยวกับ สถานีขนส่ง หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมีโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท (มาตรา 103(5) ประกอบมาตรา 127)

13. ผู้ขับรถปฏิบัติหน้าที่ขับรถติดต่อกันเกินสี่ชั่วโมงนับแต่ขณะเริ่มปฏิบัติหน้าที่ขับรถ ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมีโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท (มาตรา 103(ทวิ) ประกอบมาตรา 127)

14. ห้ามมิให้ผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประจำรถกระทำการใด ๆ ให้ผู้โดยสาร ที่ได้ชำระค่าโดยสารถูกต้องแล้ว จำต้องลงจากรถก่อนถึงจุดหมายปลายทาง หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมีโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท (มาตรา 104 ประกอบมาตรา 127)

15. ห้ามมิให้ผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถละเว้นการหยุดรถเพื่อรับหรือส่งผู้โดยสาร ณ ที่ที่มีเครื่องหมายให้รถนั้นหยุด เมื่อปรากฏว่ามีผู้โดยสารต้องการให้หยุดรถเพื่อรับหรือส่ง หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมีโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท (มาตรา 105 ประกอบมาตรา 127)

16. ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ ห้ามมิให้ผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถกระทำการใด ๆ อันเป็นการละทิ้งหน้าที่โดยไม่มีเหตุอันสมควร หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมีโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท (มาตรา 106 ประกอบมาตรา 127)

17. ขณะปฏิบัติหน้าที่ ห้ามมิให้ผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถรับบรรทุกผู้โดยสารเกินจำนวนนั่งผู้โดยสารที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมีโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท (มาตรา 107 ประกอบมาตรา 127)

18. ผู้ใดเรียกเก็บค่าขนส่ง หรือค่าบริการอย่างอื่นผิดไปจากอัตราที่คณะกรรมการกำหนด หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมีโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท (มาตรา 159 ประกอบมาตรา 159)

19. ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติทั้งหลายในกฎหมายว่าด้วยรถยนต์หรือกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบกในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่ของผู้ขับรถ ผู้เก็บค่าโดยสาร และนายตรวจ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท (มาตรา 111 ประกอบมาตรา 161)

20. ผู้ใดเปลี่ยนแปลง ย้าย ทำลาย หรือกระทำให้เสียหายด้วยประการใด ๆ แก่เครื่องหมายหรือสิ่งอื่นใดที่ทางราชการได้ทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการขนส่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท (มาตรา 162 ประกอบมาตรา 162)

21. ผู้ใดขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่อธิบดี นายทะเบียน ผู้ตรวจการหรือพนักงานตรวจสภาพ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เรียกมาให้ถ้อยคำหรือชี้แจงข้อเท็จจริง หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมีโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท (มาตรา 49(2) ประกอบมาตรา 144)

22. บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก ที่มีโทษปรับสถานเดียว ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายมีอำนาจเปรียบเทียบปรับผู้ต้องหาได้ เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามจำนวนที่อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายเปรียบเทียบภายใน 30 วันแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบ หรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระค่าปรับ ภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้ดำเนินคดีเพื่อฟ้องร้องต่อไป

9. ผู้โดยสาร

ผู้โดยสารตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก หมายถึง ใครไม่มีคำจำกัดความกำหนดไว้แต่พจนานุกรม ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2493 คำว่า “โดยสาร” หมายถึง การไปด้วย ฉะนั้นคำว่า ผู้โดยสาร คือผู้ที่อาศัยไปด้วยและรวมถึงผู้โดยสารที่ไม่ชำระค่าขนส่งและค่าบริการขนส่งกับผู้โดยสารที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องชำระค่าขนส่งด้วย

ผู้โดยสารทุกคนมีความต้องการในการใช้บริการทางการขนส่งที่เหมือนกัน ซึ่งถือเป็น หัวใจของการบริการทางการขนส่ง คือ

1. ความสะดวก	3. ความรวดเร็ว
2. ความสบาย	4. ความปลอดภัย

ดังนั้น ผู้ประจำรถทุกหน้าที่ต้องเข้าใจในบทบาทหน้าที่และสามารถประพฤติปฏิบัติตนในขณะปฏิบัติหน้าที่ ดังนี้

1. ความตรงต่อเวลาของรถโดยสาร
2. ความเหมาะสมของจำนวนผู้โดยสารขณะบริการขนส่ง
3. ความสะอาดเรียบร้อยของรถโดยสาร
4. ความสะอาดเรียบร้อยของสถานที่ เช่น สถานีหยุดหรือจอดรอ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่างๆ บนรถ
5. ความมีมารยาทที่ดีของผู้ประจำรถทุกหน้าที่

6. ความมีน้ำใจ การบริการที่ซื่อสัตย์ และยุติธรรม
7. ความสงบเรียบร้อยในระหว่างการเดินทาง
8. ความปลอดภัยทุกด้านขณะใช้บริการรถโดยสาร
9. ความมั่นคงในความรับผิดชอบที่มีต่อผู้โดยสาร (ผู้รับบริการ)
10. การถึงจุดหมายปลายทางโดยสวัสดิภาพ ปราศจากปัญหาใดๆ ทั้งสิ้น

หน้าที่ของผู้โดยสารต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522

1. ผู้โดยสารมีหน้าที่ต้องชำระค่าขนส่งและค่าบริการอย่างอื่นตามอัตราที่คณะกรรมการกำหนด
2. ผู้โดยสารมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดว่าด้วยความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยตามที่กำหนดในกฎกระทรวงตลอดเวลาที่อยู่ในระหว่างการเดินทางโดยสารดังต่อไปนี้
 - (1) ไม่สูบบุหรี่หรือสิ่งที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน เว้นแต่ในบริเวณที่จัดไว้ให้โดยเฉพาะ
 - (2) ไม่กล่าววาจาไม่สุภาพ เสียดสี ดูหมิ่น ก้าวร้าว ส่งเสียงอื้ออึงหรือกระทำใดๆ ในลักษณะที่ก่อความรำคาญแก่ผู้อื่น
 - (3) ไม่โดยสารนอกตัวรถหรือห้อยโหน หรือยื่นมือ แขน หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายออกนอกตัวรถ ทั้งนี้เมื่อผู้ประจํารถได้กล่าวงดเว้นแล้วไม่ยอมปฏิบัติตาม
 - (4) ไม่นำสิ่งของที่มีกลิ่นแรงอันอาจก่อความรำคาญแก่ผู้อื่นขึ้นบนรถ เว้นแต่จะได้อัดเก็บให้มิดชิดโดยปราศจากกลิ่นนั้น
 - (5) ไม่นำดอกไม้เพลิง ลูกกระเบิด วัตถุระเบิด หรือวัตถุติดกร่อนขึ้นบนรถ
 - (6) ไม่บ้วน หรือถ่มน้ำลาย น้ำหมาก หรือเสมหะ สั่งน้ำมูก ถ่ายอุจจาระ หรือปัสสาวะ หรือเท หรือทิ้งสิ่งใดๆ ลงบนรถ ณ ที่ซึ่งมิได้จัดไว้เพื่อการนั้น
 - (7) ไม่ลงจากรถนอกบริเวณที่มีเครื่องหมายหยุดรถประจำทางตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก
3. ผู้โดยสารที่ได้รับลดหย่อนค่าโดยสาร มีหน้าที่ต้องชำระค่าขนส่งในส่วนที่ไม่ได้รับยกเว้น ชำระค่าบริการอย่างอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อห้ามและโทษสำหรับผู้โดยสาร

1. ผู้โดยสารผู้ใด โดยสารโดยเจตนาไม่ชำระค่าขนส่งหรือชำระค่าขนส่งไม่ครบถ้วนตามอัตราที่กำหนดต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท (มาตรา 153 ประกอบมาตรา 153)
2. ผู้โดยสารผู้ใด โดยสารโดยไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดด้วยความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยตามที่กำหนดในกฎกระทรวงตลอดเวลาที่อยู่ระหว่างการโดยสาร ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท (มาตรา 113 วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา 153)

สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522

1. คำจำกัดความ

การจราจร หมายความว่า การใช้ทางของผู้ขับขี่ คนเดินเท้า หรือคนที่ขี่ จูม หรือไล่ ด้อนสัตว์

ทางร่วมทางแยก หมายความว่า พื้นที่ที่ทางเดินรถตั้งแต่สองสายตัดผ่านกัน รวม บรรจบกัน หรือติดกัน

วงเวียน หมายความว่า ทางเดินรถที่กำหนดให้รถเดินรอบเครื่องหมายจราจรหรือ สิ่งที่สร้างขึ้นในทางร่วมทางแยก

เขตปลอดภัย หมายความว่า พื้นที่ในทางเดินรถที่มีเครื่องหมายแสดงไว้ให้เห็นได้ ชัดเจนตลอดเวลา สำหรับให้คนเดินเท้าที่ข้ามทางหยุดรอหรือให้คนที่ขึ้นหรือลงรถหยุดรอ ก่อนจะข้ามทางต่อไป ห้ามผู้ขับรถขับรถเข้าไปในเขตปลอดภัย เว้นแต่ในกรณีจำเป็นและ ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่

ที่คับขัน หมายความว่า ทางที่มีการจราจรพลุกพล่านหรือมีสิ่งกีดขวางหรือในที่ซึ่ง มองเห็นหรือทราบได้ล่วงหน้าว่าอาจเกิดอันตรายหรือความเสียหายแก่รถหรือคนได้ง่าย

รถฉุกเฉิน หมายความว่า รถดับเพลิงและรถพยาบาลของราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น หรือรถที่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีให้ใช้ไฟสัญญาณแสง วิทยุวาม หรือให้ใช้เสียงไซเรน หรือเสียงสัญญาณอื่น

รถยนต์ หมายความว่า รถยนต์สาธารณะ รถยนต์บริการ และรถยนต์ส่วนบุคคล
รถโดยสารประจำทาง หมายความว่า รถบรรทุกคนโดยสารที่เดินตามทางที่กำหนดไว้ และเรียกเก็บค่าโดยสารเป็นรายคนตามอัตราที่วางไว้เป็นระยะทางหรือตลอดทาง

ผู้เก็บค่าโดยสาร หมายความว่า ผู้ซึ่งรับผิดชอบในการเก็บค่าโดยสารและผู้ดูแลคนโดยสาร

ผู้ขับขี่ หมายความว่า ผู้ขับรถ ผู้ประจำเครื่องอุปกรณ์การขนส่งตามกฎหมายขนส่ง ผู้ลากเงินยานพาหนะ

สัญญาณจราจร หมายความว่า สัญญาณใดๆ ไม่ว่าจะแสดงด้วยธง ไฟ ไฟฟ้า มือ แขน เสียงนกหวีด หรือด้วยวิธีอื่นใดสำหรับให้ผู้ขับขี่ คนเดินเท้า หรือคนที่ขี่ จูง หรือไล่ต้อนสัตว์ ปฏิบัติตามสัญญาณนั้น

เครื่องหมายจราจร หมายความว่า เครื่องหมายใดๆ ที่ได้ติดตั้งไว้ หรือทำให้ปรากฏในทางสำหรับให้ผู้ขับขี่ คนเดินเท้า หรือคนที่ขี่ จูง หรือไล่ต้อนสัตว์ ปฏิบัติตามสัญญาณนั้น

เจ้าพนักงานจราจร หมายความว่า ข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้เป็นเจ้าพนักงานจราจร

พนักงานเจ้าหน้าที่ หมายความว่า ตำรวจซึ่งปฏิบัติหน้าที่ควบคุมการจราจร

2. ลักษณะรถที่ใช้ในทาง ต้องเป็นรถที่

- มีสภาพมั่นคงแข็งแรง
- มีเครื่องยนต์ เครื่องอุปกรณ์ และหรือส่วนควบครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด และใช้การได้ดี
- ติดแผ่นป้ายเลขทะเบียนรถ และเครื่องหมายแสดงการเสียภาษี
- รถที่ผู้ขับขี่สามารถแลเห็นทางพอแก่ความปลอดภัย
- รถที่ไม่ทำให้เกิดเสียงอื้ออึงหรือมีสิ่งลากถูไปบนทางเดินรถ
- รถที่มีล้อหรือส่วนสัมผัสกับผิวทางเป็นยาง
- รถที่เครื่องยนต์ไม่ก่อให้เกิดก๊าซ ผุ่น ควัน ละอองเคมี หรือเสียงดังเกินเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนด

3. การใช้ไฟ หรือเสียงสัญญาณของรถ

- ห้ามผู้ขับขี่รถทุกชนิดในทางเดินรถใช้ไฟสัญญาณแสงวับวาบ เสียงสัญญาณที่เป็นไซเรน , เสียงนกหวีด , เสียงแตกพว้า , เสียงหลายเสียง , เสียงดังเกินสมควร (เสียงดังเกิน 85 เดซิเบล เอ) หรือเสียงสัญญาณอื่นตามที่กำหนด
- การใช้เสียงสัญญาณจะใช้ได้ เมื่อจำเป็น หรือ ป้องกันอุบัติเหตุ เท่านั้น แต่จะใช้เสียงยาวหรือซ้ำเกินควรไม่ได้

4. การบรรทุกผู้โดยสาร

- ห้ามผู้ประจํารถ เรียกให้คนขึ้นรถโดยส่งเสียงอื้ออึง หรือในลักษณะที่ก่อความรำคาญให้แก่คนโดยสาร หรือผู้อื่น หรือดื้อน ดิ่ง เหนียว หรือยึดถือคนหรือสิ่งของของคนนั้น เพื่อให้คนขึ้นรถบรรทุกโดยสารคันใดคันหนึ่ง
- ห้ามผู้ประจํารถ ปฏิเสธไม่รับจ้างบรรทุกคนโดยสาร โดยไม่มีเหตุอันควร
- ห้ามผู้ประจํารถ รับบรรทุกคนโดยสารเกินจำนวนที่กฎหมายกำหนด ในการนับจำนวนคนโดยสารให้ถือว่าเด็กอายุไม่เกินสิบปี จำนวนสองคน เท่ากับคนโดยสารหนึ่งคน
- ห้ามผู้ประจํารถ เทียวเร่หาคนขึ้นรถ จอดรถเป็นคันหัวแถวห่างจากเครื่องหมายจราจรหนึ่งเมตร จอดห่างจากท้ายรถคันหน้าเกินหนึ่งเมตร
- ห้ามผู้ประจํารถ สูบบุหรี่ หรือคุยกันในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ หรือกล่าววาจาไม่สุภาพ เสียดสี ดุหมิ่น ก้าวร้าว หรือแสดงกิริยาในลักษณะไม่สุภาพต่อคนโดยสาร หรือผู้อื่น
- ผู้ขับรถบรรทุกคนโดยสารต้องหยุดรถ และส่งคนโดยสาร ณ สถานที่ตามที่ตกลงกันไว้แล้วแต่กรณี
- ห้ามมิให้ผู้ใดขึ้นหรือลงรถโดยสารประจําทาง ในขณะที่รถหยุดเพื่อรอสัญญาณไฟจราจรหรือหยุดเพราะติดการจราจร
- ห้ามมิให้ผู้ขับรถหรือผู้เก็บค่าโดยสาร ยินยอมให้ผู้ใดกระทำการขึ้นหรือลงรถโดยสารประจําทาง ในขณะที่รถหยุดเพื่อรอสัญญาณไฟจราจรหรือหยุดเพราะติดการจราจร
- ห้ามมิให้ผู้ใดวาง เท หรือทิ้งเศษแก้ว ตะปู ลวด น้ำมันหล่อลื่น กระป๋องหรือสิ่งอื่นใด หรือกระทำได้ด้วยประการใดๆ บนทางอันอาจเกิดอันตรายหรือเสียหายแก่ยานพาหนะหรือบุคคลหรือเป็นการกีดขวางการจราจร ผู้นั้นต้องจัดการเก็บกวาดของดังกล่าวออกจากทางทันที

- ผู้ขับรถต้องขับรถด้วยอัตราความเร็วตามที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือตามเครื่องหมายจราจรที่ได้ติดตั้งไว้ในทาง สำหรับรถบรรทุกที่มีน้ำหนักรวมทั้งน้ำหนักบรรทุกไม่เกิน 1,200 กิโลกรัมหรือรถบรรทุกคนโดยสาร ให้ขับในเขตกรุงเทพมหานคร เขตเมืองพัทยา หรือเขตเทศบาลไม่เกิน 60 กิโลเมตรต่อชั่วโมง หรือนอกเขตดังกล่าวให้ขับไม่เกิน 80 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

สรุปสาระสำคัญที่ผู้ประจํารถควรทราบและปฏิบัติ

1. ผู้ประจํารถต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดด้วยความปลอดภัยในการขนส่ง (กฎกระทรวงว่าด้วยความปลอดภัยในการขนส่ง พ.ศ.2554)

- ในการใช้รถทำการขนส่งผู้โดยสาร ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งประเภท การขนส่งประจําทาง การขนส่งไม่ประจําทาง การขนส่งโดยสารขนาดเล็ก และการขนส่งระหว่างประเทศ ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดด้วยความปลอดภัยในการขนส่ง ดังต่อไปนี้

(1) ไม่ใช่หรือยินยอมให้บุคคลต่อไปนี้ปฏิบัติหน้าที่ขับรถ

(ก) บุคคลซึ่งไม่มีใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถ หรือมีใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถไม่ตรงตามประเภทและชนิดของรถที่ใช้ทำการขนส่ง หรือมีใบอนุญาตที่สิ้นอายุแล้ว

(ข) ผู้ขับรถซึ่งปฏิบัติหน้าที่เกินชั่วโมงทำงานตามที่กฎหมายกำหนด

(ค) ผู้ขับรถซึ่งหย่อนความสามารถในการขนส่ง

(2) จัดให้มีเครื่องหมายแสดงการห้ามสูบบุหรี่ติดไว้ในบริเวณที่มองเห็นได้ชัดเจนภายในตัวรถตามแบบที่อธิบดีประกาศกำหนด

(3) จัดให้มีคำเตือนมิให้ขึ้นหรือลงรถนอกบริเวณที่มีเครื่องหมายหยุดรถ ติดไว้ในบริเวณที่มองเห็นได้ชัดเจนที่ตัวรถด้านนอกและภายในตัวรถ ตามแบบที่อธิบดีประกาศกำหนด

(4) จัดให้มีข้อมูลชื่อตัว ชื่อสกุล เลขที่ใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่ เป็นผู้ประจํารถและหมายเลขทะเบียนรถ ติดไว้ในบริเวณที่มองเห็นได้ชัดเจนภายในตัวรถ ตามแบบที่อธิบดีประกาศกำหนด

(5) จัดให้มีข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อแจ้งภัยและเหตุร้าย ดิดไว้ในบริเวณที่มองเห็นได้ชัดเจนภายในตัวรถ ตามแบบที่อธิบดีประกาศกำหนด

(6) จัดให้มีเครื่องหมายหรือสัญญาณที่จะต้องแสดงเมื่อจำเป็นต้องจอดรถในทางเดินรถ เนื่องจากเครื่องยนต์หรือเครื่องอุปกรณ์ของรถขัดข้องตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบก ทั้งนี้ ขนส่งประเภทการขนส่งประจำทางในเส้นทางหมวด 1

- ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ ผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถ ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดด้วยความปลอดภัยใน การขนส่ง ดังต่อไปนี้

(1) ผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถในการขนส่งผู้โดยสารในประเภทการขนส่งประจำทาง การขนส่งไม่ประจำทาง การขนส่งโดยสารขนาดเล็ก และการขนส่งระหว่างประเทศ ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดด้วยความปลอดภัยในการขนส่ง

(ก) ดูแลผู้โดยสารให้ปฏิบัติตามข้อกำหนดด้วยความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยในระหว่างการโดยสาร

(ข) ดูแลให้ผู้โดยสารวางสัมภาระในตำแหน่งที่ไม่กีดขวางทางขึ้นลงหรือทางเดินภายในตัวรถ และไม่อยู่ในตำแหน่งที่จะเป็นอันตรายต่อผู้โดยสารอื่นหรือผู้อื่น

(ค) ดูแลให้ผู้โดยสารได้รับความปลอดภัยตลอดเวลาที่อยู่ในระหว่างการโดยสาร และในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุใดๆ ขึ้นในระหว่างทำการขนส่งจะต้องช่วยเหลือหรือจัดให้ผู้โดยสารพ้นจากอุบัติเหตุนั้นก่อน

(ง) ไม่ละทิ้งหน้าที่โดยไม่มีเหตุอันควร

(จ) ไม่ยื่นมือ แขน หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายออกนอกตัวรถ เว้นแต่เป็นการกระทำเพื่อให้สัญญาณตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบก

(ฉ) ไม่นำสิ่งของใดๆ ที่มีกลิ่นรุนแรงที่ก่อความรำคาญต่อผู้โดยสาร ขึ้นบนรถ เว้นแต่จะได้จัดเก็บให้มีฉิดโดยปราศจากกลิ่นนั้น

(ช) ไม่นำดอกไม้เพลิง วัตถุระเบิด หรือวัตถุติดกร่อนขึ้นบนรถ

(ซ) ไม่ถ่ายหรือทิ้งสิ่งหนึ่งสิ่งใดลงบนรถ เว้นแต่เป็นการถ่ายหรือทิ้งในบริเวณที่จัดไว้เป็นที่ถ่ายหรือทิ้งโดยเฉพาะ

(ณ) ไม่กระทำการอันควรขายหน้าต่อหน้าธารกำนัล หรือกระทำการลามกอย่างอื่น ไม่ว่าจะกระทำด้วยตนเอง หรือกระทำด้วยสื่อหรือวัสดุใดๆ อันทำให้ปรากฏความหมายในทำนองเดียวกัน

(ญ) ไม่สูบบุหรี่หรือสิ่งอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน

(2) ผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถในการขนส่งในประเภทการขนส่งประจำทาง การขนส่งไม่ประจำทาง การขนส่งโดยสารขนาดเล็ก และการขนส่งระหว่างประเทศ นอกจากต้องปฏิบัติตาม (ก) – (ญ) แล้วต้องปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(ก) บันทึกรายการต่างๆ ในสมุดประจำรถ

(ข) ไม่ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในขณะที่ขับรถ เว้นแต่การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยใช้อุปกรณ์เสริมสำหรับการสนทนา โดยผู้ขับรถไม่ต้องถือหรือจับโทรศัพท์เคลื่อนที่นั้น

ประกาศ กรมการขนส่งทางบก

เครื่องหมายแสดงการห้ามสูบบุหรี่

ฝ่าฝืนปรับไม่เกิน 5,000 บาท

ตาม พ.ร.บ.การขนส่งทางบก พ.ศ.2522

ยาว 30 เซนติเมตร / กว้าง 15 เซนติเมตร

คำเตือนมิให้ขึ้นลงหรือลงนอกบริเวณ ที่มีเครื่องหมายหยุดรถ

โดยให้แสดงไว้ในบริเวณประตูทางขึ้นลงหรือบริเวณใกล้เคียงที่
สามารถเห็นได้ชัดเจนทั้งภายนอกและภายในตัวรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสาร
ทุกคัน โดยให้มีข้อความว่า

“ ห้ามขึ้น – ลงรถนอกป้ายหยุดรถ ”

ขนาดตัวอักษรสีดำสูงไม่น้อยกว่า 3 เซนติเมตร / เส้นตัวอักษรหนาไม่น้อยกว่า 0.3 เซนติเมตร

ประกาศ กรมการขนส่งทางบก

แบบคำเตือนและแบบข้อความที่ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่ง
ต้องปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยในการขนส่ง

ผู้โดยสารโปรดจำข้อมูลข้างล่างนี้เพื่อประโยชน์ของท่าน

ชื่อ – ชื่อสกุล ผู้ขับรถ

ใบอนุญาตขับรถ เลขที่.....

ทะเบียนรถ.....

รูปถ่าย

ขนาด

5 X 6.5

เซนติเมตร

- ศูนย์คุ้มครองผู้โดยสารรถสาธารณะ โทร.1584
- เหตุฉนวน เหตุร้าย โทร.191
- อุบัติเหตุฉุกเฉิน โทร.1669

ยาว 25 เซนติเมตร / กว้าง 15 เซนติเมตร

พฤติกรรมและมารยาทที่ผู้ขับรถไม่ควรปฏิบัติในขณะที่ขับรถ

พฤติกรรมและมารยาทที่ผู้ขับรถไม่ควรปฏิบัติในขณะที่ขับรถมีหลายกรณี ซึ่งเป็นทั้งพฤติกรรมในการขับรถที่ฝ่าฝืนกฎจราจร และเป็นมารยาทที่ไม่ควรปฏิบัติในการขับรถ เพราะพฤติกรรมและมารยาทที่ไม่ควรปฏิบัติเหล่านั้นเป็นเหตุให้เกิดอุบัติเหตุ หรือทำให้การจราจรติดขัดรวมทั้งสร้างปัญหาให้แก่สภาพการจราจรในปัจจุบันเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น ผู้ขับรถที่ดีควรเป็นผู้ที่มีมารยาทดี มีน้ำใจ ให้อภัยและเห็นใจผู้อื่น โดยไม่มีพฤติกรรมและมารยาทในการขับรถ ดังต่อไปนี้

1. ขับรถจี้ติดท้ายรถคันหน้าอย่างกระชั้นชิด
2. กดแตรไล่รถคันหน้าด้วยเสียงอันดังและยาว
3. ใช้แตรในที่ที่กฎหมายห้ามใช้
4. ขับรถปาดหน้ารถคันอื่นกระชั้นชิดหรือไม่รักษาช่องทางเดินรถ
5. ไม่ให้สัญญาณเมื่อจะเลี้ยวหรือกลับรถ
6. ไม่หยุดรถให้คนข้าม
7. ไม่ให้ความช่วยเหลือรถคันอื่นที่จอดเสียกีดขวางทางจราจรอยู่
8. ไม่ต่อแถวรถคันอื่นที่จอดเรียงแถวเพื่อรอเข้าช่องทางในการเลี้ยว

หรือกลับรถโดยแซงขึ้นไปเบียดรถคันอื่น

9. ขับรถช้าแต่อยู่เลนขวาโดยไม่สนใจว่าจะกีดขวางใครหรือไม่
10. ไม่ยอมให้รถคันอื่นแซงโดยเร่งความเร็วแข่งกับรถที่กำลังจะแซง
11. ไม่ให้ทางแก่รถคันอื่นที่จอดรอเพื่อจะเลี้ยวเป็นเวลานาน
12. ใช้ไฟฉุกเฉินโดยไม่จำเป็น หรือขณะผ่านสี่แยก
13. เปิดไฟสูงใส่รถที่สวนมา
14. จอดรถในที่ห้ามจอดเพียงเพื่อความสะดวกของตนเอง
15. จอดหรือหยุดรถกีดขวางการจราจรโดยไม่สนใจว่าใครจะเดือดร้อน
16. จอดรถขวางทางเข้าออกหรือขวางรถคันอื่นโดยไม่ปลดเบรกมือและ

เกียร์ว่าง

17. หยุดรถ จอดรถ เลี้ยวรถ กลับรถอย่างกะทันหัน
18. หยุดหรือจอดรถคุยกันกลางถนน
19. ขับรถในลักษณะกีดขวางทางจราจร

20. ขับรถเร็วโดยไม่สนใจว่าจะเกิดฝุ่นควันหรือมีน้ำกระเซ็นถูกผู้อื่น
21. แชนงซ้ายในที่ห้ามแชนง
22. ขับรถแชนงซ้ายแชนงขวาในลักษณะน่าหวาดเสียวและอาจทำให้เกิด

อุบัติเหตุ

23. เลี้ยวรถข้ามช่องทาง 2 – 3 ช่อง ทำให้ตัดหน้ารถคันอื่น โดยไม่เลี้ยวเข้าทางช่องทางที่ 1 ก่อนแล้วค่อยเปลี่ยนเข้าทางช่องทางที่ 2 - 3

24. ณ จุดรับ – ส่งผู้โดยสาร ต้องดูว่าผู้โดยสาร ขึ้น ลง ลูก นั่ง เรียบร้อย หรือยัง ระวังผู้โดยสารลุกก่อนรถหยุดสนิท ถ้าลงก็ดูว่าลงพื้นไปแล้ว ผู้โดยสารที่ขึ้นมาใหม่ก็ดูว่านั่งลงเรียบร้อยแล้ว อย่าออกรถด้วยอารมณ์ขุ่นเคืองอย่างเด็ดขาด การกระทำเพียงสนองอารมณ์ชั่ววูบของตนอาจนำไปสู่อุบัติเหตุได้

25. ผู้โดยสารที่ก้าวร้าวหรือทำตัวให้เป็นที่รำคาญต่อผู้อื่นอาจเป็นตัวแปรทางอารมณ์ที่ผู้ประจำรถต้องรู้จักบังคับควบคุมจิตใจดี รู้หน้าที่ ความรับผิดชอบและคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้โดยสารอื่นเป็นหลัก ให้ใจเย็นๆ รักษาอารมณ์ไว้และจะพบทางแก้ปัญหาและทางออกที่ดีได้ในที่สุด

มารยาท คุณธรรมและความมีน้ำใจในการเป็นผู้ประจำรถ

บุคคลเมื่อเข้าสู่หน่วยงานจะต้องมีความรับผิดชอบ คือ ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ดีที่สุด โดยใช้ความรู้ ความสามารถที่มีอยู่รวมกับความขยันและตั้งใจจริง ต้องสามารถเข้ากับผู้อื่นให้ได้ดีที่สุด จะต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีคุณธรรมและระเบียบวินัย ดังนั้น จึงต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ

1. ธรรมชาติของมนุษย์โดยทั่วไปจะเป็นไปตามแรงผลักดันอันเกิดจากแรงกระตุ้นตามสัญชาตญาณและจะแตกต่างกันตามค่านิยม การอบรมเลี้ยงดู การศึกษา และประกอบอาชีพ ซึ่งพอจะสรุปได้ ดังนี้

- อยากรู้ อยากเห็น อยากกระทำ
- ชอบเข้ากลุ่ม เข้าสังคม
- ชอบเป็นผู้รับมากกว่าผู้ให้
- มีความสามารถจำกัด

- เห็นแก่ตนก่อน หรือมากกว่าผู้อื่นและสังคม
 - ยึดถือความคิดเห็นและความต้องการของตนเองเป็นใหญ่
2. มนุษย์มีความแตกต่างกัน คือ
- แตกต่างกันด้วยพันธุกรรม โดยเป็นไปตามเพศ วัย บุคลิกลักษณะของแต่ละบุคคล
 - แตกต่างกันด้วยสิ่งแวดล้อม เริ่มจากครรภ์มารดา การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว สถาบันการศึกษา การประกอบอาชีพ ค่านิยมของสังคม
3. ความต้องการของมนุษย์ คือ
- ความต้องการทางร่างกาย ได้แก่ ปัจจัย 4 คือ อาหาร ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และเครื่องนุ่งห่ม
 - ความต้องการทางจิต ได้แก่ ความรักและมีเพื่อนฝูง การยอมรับนับถือ เป็นตัวของตัวเอง และความสำเร็จในชีวิต

การเป็นผู้ประจําที่ดีจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ หัวใจของการให้บริการที่ดี ผู้ให้บริการต้องระลึกไว้เสมอว่า “การบริการ คือ งานของเรา” ด้วยการมอบสิ่งทีผู้ให้บริการต้องการให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ดังนี้

- ความนุ่มนวลในการขับรถ
- ความปลอดภัยในการเดินทาง
- ความสะอาดสบายในการเดินทาง
- ความสะอาดเรียบร้อยของตัวรถ
- ความสงบเรียบร้อยในการเดินทาง
- ความรับผิดชอบในภาระหน้าที่
- ความมีมารยาทและคุณธรรมในการขับรถ
- ความสะอาด เรียบร้อย และมีวินัยของผู้ขับรถ
- ความตรงต่อเวลา
- ความแสดงความขอบคุณต่อผู้โดยสารให้เป็นนิสัย
- ปฏิบัติตามกฎหมายจราจรอย่างเคร่งครัด
- ปฏิบัติต่อผู้โดยสารร่วมกันอย่างเอาใจเขามาใส่ใจเรา
- อดทน อดกลั้น ต่อสถานการณ์ไม่ปกติขณะปฏิบัติหน้าที่

- ไม่กลั่นแกล้ง รู้จักให้อภัยแก่ผู้ใช้การจราจรร่วมกัน
- เมื่อมีปัญหาให้พยายามชี้แจงทำความเข้าใจแก่ผู้โดยสารและหาทางแก้ไขปัญหาโดยไม่ใช้อารมณ์

ความต้องการของผู้ใช้บริการหรือผู้โดยสาร

- ความสะดวก สบาย รวดเร็ว และความปลอดภัยในการเดินทาง
- ความตรงต่อเวลาของรถโดยสาร
- ความเหมาะสมของจำนวนผู้โดยสารหรือสิ่งของต่างๆ
- ความสะอาดเรียบร้อยของรถโดยสาร
- ความครบถ้วนของอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่างๆ
- ความมีมารยาท มีคุณธรรมของผู้ประจำรถ
- ความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของผู้ประจำรถ
- ความสงบเรียบร้อยในการเดินทาง
- ความมั่นคงและความรับผิดชอบต่องานบริการ
- ความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรมของผู้ประจำรถ
- ความถูกต้องครบถ้วนของสิ่งของอื่นๆ นอกเหนือการบริการ

การวางตัวของผู้ประจำรถที่ดี ด้วยการพูดดี ปฏิบัติดี คิดดี

- ไม่พูดเสียดสี กระทบกระทั่ง ขำขู่ผู้หนึ่งผู้ใดขณะปฏิบัติหน้าที่
- ไม่ส่งเสียงอื้ออึงรบกวนผู้โดยสาร
- ไม่พูดเสียงอันดังหรือตะคอกข่มขู่ผู้โดยสาร
- ไม่ใช้คำหยาบคายต่อผู้โดยสาร
- ไม่พูดจาล้อเลียน หยอกล้อ ผู้หนึ่งผู้ใดขณะปฏิบัติหน้าที่
- ไม่กล่าวคำตำหนิติเตียนผู้หนึ่งผู้ใดขณะปฏิบัติหน้าที่
- ใช้กริยาขอโทษ หากพลาดพลั้งล่วงเกินผู้โดยสาร
- กล่าวคำขอบคุณผู้โดยสารอย่างสม่ำเสมอ
- ไม่พูดจาหรือกระทำให้ผู้โดยสารได้รับความอับอายเก้อเขิน ด้วยวิธีการต่างๆ

- ไม่พูดจาหักท้วง ถากถางในลักษณะที่สร้างความอับอายแก่ผู้โดยสาร
- ไม่พูดจาสับปลับ กลับกรอก เป็นเท็จต่อผู้อื่นหรือผู้โดยสาร
- ไม่ทำเรื่อง พาล ทะเลาะวิวาทกับผู้อื่นผู้ใดขณะปฏิบัติหน้าที่
- ไม่พูดจาให้ร้าย แข่งซัก ต่อผู้หนึ่งผู้ใด
- ไม่ใช้กิริยาอันข่มกายผู้โดยสารอย่างไรมารยาท
- ไม่ส่งสิ่งของให้ผู้อื่นด้วยกิริยาไม่เหมาะสม (โยนให้)
- ไม่บันดาลโทสะ ให้เสียกิริยา
- แต่งกายสุภาพ ถูกต้องตามระเบียบ สะอาดเรียบร้อยอยู่เสมอ
- ไม่แคะ ล้วง แกะเกา หาวเรอ ต่อหน้าชุมชน
- ไม่บ้วนหรือถ่มเสมหะอย่างไรมารยาท
- ไม่ใช้กิริยาดูหมิ่น ดูแคลนผู้โดยสารหรือร่ำเริงในระหว่างผู้โดยสารมีทุกข์
- ไม่ถ่วงเวลาให้ผู้โดยสารต้องเสียเวลา
- เมื่อผู้โดยสารผิดพลาด ควรหาวิธีการที่เหมาะสมช่วยกลับเคลื่อน
- แนะนำ ช่วยเหลือผู้โดยสาร เพื่อมิให้เกิดอันตราย
- ไม่แย้งชิงผู้โดยสาร ไม่ว่าด้วยเหตุผลใดๆ
- ไม่กระทำการใดๆ ให้ผู้โดยสารเดือดร้อน เจ็บ อาย เก้อเขิน
- ไม่สูบบุหรี่ เสพของมีนเมา สิ่งเสพติดให้โทษ หรือเสพวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (ยาบ้า)
- ไม่เล่นการพนันขั้นต่อ
- ตั้งมั่นอยู่ในความซื่อสัตย์สุจริต และตรงต่อเวลา
- มานะ อดทน ไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก
- ทำจริงในสิ่งที่ถูกต้องและไม่ดิ่งตันในสิ่งที่ผิด
- ตั้งตนอยู่ในความปรารถนาดีด้วยความจริงใจต่อผู้โดยสาร
- เอาใจใส่โอบอ้อมอารีต่อเด็ก คนชรา หรือผู้ที่ควรจะให้การเอาใจใส่ดูแล
- รู้จักมีความคิดในลักษณะเอาใจเขามาใส่ใจเรา
- ไม่อาฆาตจองเวร เมื่อเกิดการเข้าใจผิดหรือผิดพลาดระหว่างกันขึ้น
- ไม่คิดและแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนจากผู้โดยสาร
- ต้องเป็นผู้ละเอียดใจต่อการกระทำไม่ดีไม่งามด้วยประการต่างๆ
- มองโลกในแง่ดีจนเป็นนิสัย

พฤติกรรมที่ผู้ประจํารถพึงหลีกเลี่ยง

- แต่งกายไม่สุภาพ ใส่น้ำมันแต่งผมหรือน้ำหอมที่มีกลิ่นฉุน
- พูดจาชวนลาม หรือใช้คำไม่สุภาพ
- ล้วง แคะ แกะ เกา หัวผม ส่องกระจกบ่อย ๆ ขณะปฏิบัติหน้าที่
- หยุครดคุยกันกลางถนน
- กวักมือหรือกดแตรเรียกผู้บังคับบัญชา
- บ้วนน้ำลาย หรือทิ้งสิ่งของลงบนรถและถนน
- นำรถของบริษัทไปใช้ส่วนตัว

วิธีทำให้ผู้อื่นพึงพอใจ มีไมตรีจิตต่อเรา สามารถทำได้ ดังนี้

- ยิ้ม
- พูดน้อย เป็นนักฟังที่ดี
- ชมเชย ยกย่องบุคคลอื่น เมื่อเขาทำดี
- หลีกเลี่ยงการพูดคำหยาบ ดิเสียนผู้อื่น
- หลีกเลี่ยงการฉีกหน้า
- หลีกเลี่ยงการโต้แย้ง ถกเถียง ทะเลาะในเรื่องไร้สาระ
- กล่าวคำขอบคุณ ขอโทษติดปาก
- เมื่อทำผิดต้องยอมรับผิดอย่างเต็มใจ
- ช่วยเหลือผู้อื่นเท่าที่จะช่วยเหลือได้
- สุภาพอ่อนโยนต่อผู้อื่นเสมอ
- พยายามเห็นใจและให้อภัยเมื่อใครทำอะไรให้เราไม่พอใจ

คนที่ทำงานด้านบริการไม่ได้หรือไม่มีจิตบริการ คือผู้ที่มีพฤติกรรม ดังต่อไปนี้

- หน้าบึ้ง หน้าบูด
- ไม่พูด ไม่จา
- ยักท่า หน้างอ
- รอนาน งานมาก

- ปากเสีย เคืองหู
- ไม่รู้ ไม่ใช่
- ไม่มีน้ำใจ
- ไร้ซึ่งมารยาท
- ขาดสง่า ราศี
- ไม่มีความสุขในการทำงาน

สรุป การบริการคือการให้ความช่วยเหลือ หรือการดำเนินการเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น การบริการที่ดี ผู้รับบริการก็จะได้รับความประทับใจ และชื่นชมองค์กร ซึ่งการบริการถือเป็นหน้าเป็นตาขององค์กร และภาพลักษณ์ขององค์กรก็จะดีไปด้วย

การให้บริการเป็นงานที่ล่อแหลม ทำดีก็เสมอตัว ผิดพลาดก็ได้รับคำตำหนิ จึงเป็นงานที่ต้องการความรับผิดชอบสูง และมีจิตหนักแน่น ผู้ซึ่งทำงานบริการแล้วเกิดผิดพลาดบางคนก็จะเสียใจ แต่กลับกัน ผู้ซึ่งไม่มีความรับผิดชอบ มักกล่าวโทษผู้อื่นหรือหาเหตุผลมากล่าวอ้างต่างๆ นานาให้พ้นไปจากความรับผิดชอบของตน วิธีการให้บริการอันจะทำให้ผู้รับบริการพอใจ จะต้องรู้ความคาดหวังของเขาและปฏิบัติตามความคาดหวังเท่าที่จะเป็นไปได้ ซึ่งไม่ใช่เรื่องง่าย การที่จะให้บริการเป็นที่พอใจของทุกๆ คน เป็นไปไม่ได้ แต่ก็ไม่พ้นวิสัยที่จะทำให้คนส่วนใหญ่พึงพอใจได้ หากเรามุ่งมั่นที่จะปรับปรุงและพัฒนาการให้บริการอยู่เสมอ ดังนั้น ควรระวังการแสดงกริยาวาจาที่เพิกเฉยไม่สนใจ เย็นชา ท่าทางการใช้คำพูดและน้ำเสียงทั้งที่ตั้งใจหรือไม่ตั้งใจต่อผู้รับบริการ แต่อยู่ในอารมณ์ที่ขุ่นมัว และไม่ควบคุมอารมณ์ของตน จนทำให้ผู้รับบริการเสียความรู้สึก

สาเหตุและการป้องกันอุบัติเหตุเพื่อความปลอดภัย

การขับรถยนต์อย่างปลอดภัย

- กฎหมาย
- สมรรถนะทางร่างกาย
- ทักษะความรู้ ความชำนาญ
- ความพร้อมของรถ

- ความพร้อมของผู้ขับรถ
- ปรัชญาการขับรถเชิงป้องกันอุบัติเหตุ

ทัศนคติ และจิตสำนึกของผู้ขับรถ

จิตสำนึก หมายถึง สำนึกแห่งความปลอดภัย การมีสติตลอดเวลา ไม่เผลอแต่ใช้การสังเกตการณ์ คาดการณ์ และประสบการณ์เป็นหลัก

- มีสติ มีสมาธิ มีศีลธรรม
- มีแนวคิดในการขับรถเชิงบวก
- มีน้ำใจเอื้ออาทรต่อผู้ใช้รถใช้ถนนร่วมกัน โดยไม่ยึดหลักถูก/ผิดเป็นเกณฑ์
- มีจิตสำนึกในการขับอย่างปลอดภัย
- ขับรถเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ แม้ว่าเหตุแห่งอุบัติเหตุนั้นจะมาจากความผิดพลาดของผู้อื่น ต้องหาทางหลีกเลี่ยง
- ต้องไม่ฝ่าฝืนกฎจราจร เคารพกฎกติกา มารยาทในการขับรถ
- หลีกเลี่ยงการกระทำที่เสี่ยงและอาจจะก่อให้เกิดอันตรายได้
- เป้าหมาย คือ ไม่ขับรถชนเขา ป้องกันมิให้เขามาชนเรา ไม่เป็นเหตุให้เขาชนกัน ไปถึงที่หมายอย่างปลอดภัย
- สัญญาณไฟฉุกเฉินที่ควรใช้ในกรณีที่รถเสียระหว่างการจราจร จอดล้ำเข้ามาในผิวจราจร หรือในทาง จอดรถหรือรถเสียหรือมีอุบัติเหตุบนทางด่วน
- สัญญาณไฟฉุกเฉินที่ไม่ควรใช้ในกรณีที่ขับรถเข้าหรือผ่านทางแยกทางร่วม ฝนตก หมอกกลง หรือควันไฟ ถอยหลังหรืออ้างเหตุด่วน

“อะไร ที่ได้จากผู้อื่นแล้ว เราชอบ คนอื่นก็อยากได้จากเรา เช่นกัน ”

องค์ประกอบของความพร้อม

1. สภาพร่างกาย เช่น พักผ่อนเพียงพอหรือไม่ มีโรคประจำตัว เมาสุราหรือยาบ้า สายตา อายุ หิวหรืออิ่มเกินไป เป็นต้น
2. สภาวะทางจิตใจและอารมณ์ เช่น มีเรื่องมารบกวนใจ มีเรื่องต้องคิด ปัญหางานหรือครอบครัว มีความกดดัน โกรธ วิตก หงุดหงิด อารมณ์ผันแปรเจิด เป็นต้น
3. สิ่งรบกวนสมาธิ เช่น ทิวทัศน์ภายนอก ป้ายโฆษณา ผู้โดยสาร อุบัติเหตุต่างๆ บนถนน คนเดินเท้า อุปกรณ์ตกแต่งภายในรถ วิทยุหรือเครื่องเสียง โทรศัพท์มือถือ ดื่มหรือกิน เป็นต้น

ไม่ว่าคุณจะขับรถมานานสักกี่สิบปี หรือมีประสบการณ์
หรือมีทักษะในการขับขี่มากเท่าไร

“ คุณก็อาจพลาดได้ ”

ถ้าคุณขาดความพร้อมทางร่างกาย จิตใจ และสมาธิ
เพราะอุบัติเหตุเกิดโดย

- ไม่จำกัดรูปแบบ
- ไม่จำกัดสถานที่
- ไม่จำกัดวันและเวลา
- ไม่ต้องการเวลามาก
- ไม่ได้ตั้งใจให้เกิด

เทคนิคการขับรถอย่างปลอดภัย มี 4 ประการ คือ

1. ต้องรอบรู้สิ่งที่จะเป็นสาเหตุที่จะก่อให้เกิดอุบัติเหตุ จำแนกได้
 - 1.1 เกิดจากสภาพบุคคล
 - 1.2 เกิดจากสภาพยานพาหนะ
 - 1.3 เกิดจากสภาพถนนและการจราจร
 - 1.4 เกิดจากสภาพแวดล้อม
2. การจำแนกเป็นปัจจัยต่างๆในแต่ละสาเหตุว่าจะก่อให้เกิดอุบัติเหตุหรือส่งผลต่อผู้ขับรถกำลังขับรถอย่างไร
 - 2.1 เกิดจากสภาพบุคคล
 - ขับขี่ด้วยความประมาทปราศจากความระมัดระวัง
 - ไม่มีความรู้เกี่ยวกับรถที่ดีพอ
 - ไม่มีความรู้เรื่องกฎจราจร
 - ไม่มีความชำนาญในการขับรถ
 - ไม่มีจิตสำนึกแห่งความปลอดภัย
 - ไม่มีมารยาทในการขับรถ
 - ขับรถขณะที่ร่างกายหรือจิตใจไม่ปกติ
 - ขับรถในขณะที่มึนเมาสุรา
 - ใช้ยากระตุ้นประสาท (ยาบ้า) ขณะขับรถ เป็นต้น
 - 2.2 เกิดจากสภาพยานพาหนะ ด้วยการเตรียมความพร้อมของรถ

ก่อนนำรถออกขับทุกครั้งควรตรวจเช็คสภาพตัวรถ อุปกรณ์ต่างๆ ภายในรถพร้อมใช้งาน และบำรุงรักษาเครื่องยนต์ เพื่อความมั่นใจในความปลอดภัยขณะทำการขนส่ง เพื่อมิให้เกิดอุบัติเหตุ เช่น ประตุนิบัติโดยสาร ประตูเสียทำให้ปิดประตูไม่ได้ รถเสีย เป็นต้น
 - 2.3 เกิดจากสภาพถนนและการจราจร
 - สภาพถนนชำรุด เป็นหลุม เป็นร่อง เป็นคลื่น ถนนลื่น ขอบแฉก ทาสีถนน ทาสีขอบทาง ผิวถนนเสื่อมคุณภาพ มีน้ำไหลผ่านถนน กำลังก่อสร้าง
 - สภาพถนนลาดชัน ลาดเอียง ถนนโค้งมาก

- อุปกรณ์ความปลอดภัยบกพร่อง ได้แก่ ป้ายเตือน ป้ายแนะนำ ป้ายบังคับ ไฟแสงสว่าง ไฟกระพริบ ไม่มีหรือมองเห็นไม่ชัดเจน เป็นต้น

2.4 เกิดจากสภาพแวดล้อม

- ทักษะไม่ดี ได้แก่ ฝนตก หมอกลงจัด ลูกเห็บตก ฝุ่นควัน น้ำท่วมทาง
- การปล่อยฝูงสัตว์เลี้ยงกีดขวางทาง

3. การตัดสินใจ เป็นการคาดการณ์ล่วงหน้าว่า ในสถานการณ์นั้นๆ ผู้ขับรถจะเอาวิธีการ ประสบการณ์ ความรู้หรือข้อสังเกตต่างๆ มาช่วยพิจารณาประกอบการตัดสินใจก่อนที่ผู้ขับรถจะปฏิบัติต่อไปอย่างไร เช่น ตัดสินใจว่าจะชะลอความเร็ว หรือหยุดรถ หรือให้ทาง หรือเร่งความเร็วขับผ่านไป หรือให้สัญญาณเตือน ซึ่งก็แล้วแต่เหตุการณ์ในขณะนั้น เพื่อความปลอดภัย

4. การปฏิบัติที่ดีที่สุดก็คือ ผู้ขับรถต้องขับรถด้วยความไม่ประมาท ไม่คึกคะนอง มีมารยาทและปฏิบัติตามกฎจราจรโดยเคร่งครัด

ข้อหาความผิดที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ที่พบบ่อย

1. ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522

- ฝ่าฝืนสัญญาณไฟจราจร
- ฝ่าฝืนสัญญาณมือ
- ขับรถไม่ชิดของทางด้านซ้าย
- ขับรถในลักษณะกีดขวางการจราจร
- ขับรถโดยประมาทน่าหวาดเสียว
- แชนในที่คับขัน
- กลับรถในที่ที่คับขัน ทางร่วม ทางแยก
- เลี้ยวหรือกลับรถในที่ที่มีเครื่องหมายห้าม

- จอครดในที่ที่มีเครื่องหมายห้าม
- จอครดซ้อนคัน
- ไม่ขับรถตามทิศทางที่กำหนด (ย้อนศร)
- เคนรดผิดช่องทางเคนรด
- จอครดไม่ชิดขอบทางด้านซ้าย
- ใช้วัสดุกรองแสงผิดกฎหมาย

2. ตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522

- ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขเกี่ยวกับจำนวนรด
- ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขเกี่ยวกับสีของรดและเครื่องหมายผู้ประกอบการ
- ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขเกี่ยวกับจำนวนที่นั่ง
- ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขเกี่ยวกับจำนวนผู้ประจํารด
- ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขเกี่ยวกับเส้นทาง
- ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขเกี่ยวกับค่าขนส่ง ค่าบริการ
- ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขเกี่ยวกับสถานที่หยุดและจอด
- ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขเกี่ยวกับที่ที่รดต้องหยุดในเส้นทาง
- ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขเกี่ยวกับมาตรฐานบริการ
- ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขเกี่ยวกับเวลาและจำนวนเที่ยว
- ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขเกี่ยวกับสถานที่เก็บ ช่อมบำรุง รักษา รด
- ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง(ตรวจสภาพรด 2 ครั้ง/ปี)
- ไม่จัดให้มีประกาศเงื่อนไขเกี่ยวกับเส้นทาง
- ไม่จัดให้มีประกาศเงื่อนไขเกี่ยวกับอัตราค่าขนส่ง
- ไม่จัดให้มีประกาศเงื่อนไขเกี่ยวกับสถานที่หยุดและจอด
- ไม่จัดให้มีประกาศเงื่อนไขเกี่ยวกับที่ที่รดต้องหยุดในเส้นทาง
- ไม่จัดให้มีประกาศเงื่อนไขเกี่ยวกับเวลาและจำนวนเที่ยวการเคนรด
- ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขเกี่ยวกับเครื่องหมายผู้ประกอบการ
- ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขเกี่ยวกับสถานที่เก็บ ช่อมบำรุงรักษา รด
- ไม่จัดให้มีสมุดประจํารด
- ไม่จัดให้มีประวัติผู้ประจํารด

- ใช้รถทำการขนส่งนอกเส้นทาง
- กระทำการขนส่งเช่นเดียวกันหรือคล้ายหรือแย้งผลประโยชน์กับผู้ประกอบการขนส่งประจำทาง
- ผู้ประกอบการขนส่งไม่ดูแลและป้องกันมิให้ผู้เสพสุราหรือของมีนเมาอย่างอื่นขึ้นรถ
- จัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกไม่มาให้ถ้อยคำหรือชี้แจงแสดงข้อเท็จจริงตามเรียก
- ใช้รถมีอุปกรณ์ส่วนควบไม่ถูกต้องตามกฎหมายจราจร เช่น ติดวัสดุที่บดบังป้ายโฆษณา , ควันดำ , แตรลม , แตรชาร์ด , ไม่มีโซ่คล้องเพลากลาง , ไม่มียางกันโคลน , ไม่มีที่ปิดน้ำฝนชาร์ด , ไม่มีสัญญาณไฟชาร์ด , กระฉกแตก , ไม่มีพัดลมดูดอากาศชาร์ด , ไม่มีเครื่องหมาย รถพ่วง , ไม่มีถังดับเพลิง , ติดสปอร์ตไลท์ , ท่อไอเสียขาดชาร์ด , ท่อไอเสียออกข้าง , ติดตั้งตะแกรง , กระบะที่บ , ต่อเติมกระบะท้าย
- ใช้รถที่มีสภาพไม่มั่นคงแข็งแรง
- ใช้รถในการขนส่งโดยไม่ได้จดทะเบียน
- ใช้รถในการขนส่งโดยไม่ได้ชำระภาษี
- แก้ไขเพิ่มเติมเปลี่ยนแปลงอุปกรณ์ส่วนควบโดยไม่ได้รับอนุญาต เช่น ตัวถัง , ติดตั้งเครื่องทุนแรง , สีรถ , จำนวนโคมไฟ แสง , จำนวนที่นั่ง , จำนวนเพลาล้อ , ถอดเบาะ , บันได , เครื่องกำเนิดพลังงาน , แปลงสภาพเป็นรถคันครึ่ง , แปลงสภาพเป็นรถสองชั้น
- นำรถที่ยังไม่จดทะเบียนหรือแจ้งเลิกใช้มาใช้เพื่อขายหรือเพื่อซ่อม โดยไม่มีใบอนุญาตหรือเครื่องหมาย
- ใช้รถที่สั่งระงับใช้หรือให้ไปตรวจสภาพโดยไม่ได้รับอนุญาต
- ไม่ติดแผ่นป้ายเลขทะเบียน
- ไม่ติดเครื่องหมายแสดงการเสียภาษี
- ไม่ยื่นคำขอรับแผ่นป้ายเลขทะเบียนภายใน 15 วัน
- ไม่ยื่นคำขอรับเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีภายใน 15 วัน
- ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้เก็บค่าโดยสาร โดยไม่ได้รับอนุญาต
- ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้บริการ โดยไม่ได้รับอนุญาต

- ขณะปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถไม่มีใบอนุญาตอยู่กับตัว
- ไม่แต่งกายตามกฎหมายกระทรวง
- แสดงกริยาวาจาไม่สมควร ไม่สุภาพ
- ผู้เก็บค่าโดยสารเสพติดหรือเมาสุราหรือของมึนเมาอย่างอื่น
- นายตรวจเสพติดหรือเมาสุราหรือของมึนเมาอย่างอื่น
- ผู้บริการเสพติดหรือเมาสุราหรือของมึนเมาอย่างอื่น
- ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดว่าด้วยความปลอดภัยตามกฎหมายกระทรวง เช่น
สูบบุหรี่ , ใช้โทรศัพท์ , จัดให้มีข้อมูลชื่อผู้ประจำรถ,เลขทะเบียนรถ
- ขับรถในขณะที่ร่างกายหรือจิตใจอ่อนความสามารถ
- รับบรรทุกสัตว์ หรือสิ่งของที่อาจเกิดอันตรายหรือที่รังเกียจไปกับผู้โดยสาร
- ไม่หยุดหรือจอด ณ สถานที่ขนส่งและไม่ปฏิบัติตามระเบียบ
- กระทำการใดๆ ให้ผู้โดยสารต้องลงก่อนถึงจุดหมายปลายทาง
- ไม่หยุดรถเพื่อรับ – ส่งผู้โดยสาร ณ ที่ที่มีเครื่องหมายให้รถหยุด เมื่อปรากฏว่ามี
ผู้โดยสารต้องการให้หยุด
- ผู้ขับรถละทิ้งหน้าที่โดยไม่มีเหตุอันสมควร
- รับบรรทุกผู้โดยสารเกินจำนวนที่นั่ง
- ไม่นำรถเข้าหยุดหรือจอด ณ สถานที่ขนส่ง
- ไม่ชำระค่าบริการสถานที่ขนส่งผู้โดยสาร
- เรียกเก็บค่าขนส่งผิดไปจากอัตราที่คณะกรรมการกำหนด
- ไม่ปฏิบัติตาม พ.ร.บ. จราจรทางบก เช่น ปฏิเสธไม่รับคนโดยสาร ,
ขับรถประมาท , หยุดรถกีดขวางการจราจร , ขับรถเร็วเกินกำหนด ,
ขับรถไม่ชิดขอบทางด้านซ้าย
- เปลี่ยนแปลง ย้าย ทำลายเครื่องหมายหรือสิ่งอื่นใดให้เสียหาย

**ตารางแสดงการรายละเอียดบุคคลที่ได้รับสิทธิยกเว้นและ
ลดหย่อนค่าโดยสารสำหรับรถโดยสารประจำทาง**

ประเภท	รถโดยสารหมวด 1				รถโดยสาร หมวด 2,3		รถโดยสาร หมวด 4 , รถขนาดเล็ก	
	กทม.		ภูมิภาค		ระยะทาง ไม่เกิน 100 กม.	ระยะ ทางเกิน 100 กม.	กทม.	ภูมิภาค
	ธรรมดา	ปรับ อากาศ	ธรรมดา	ปรับ อากาศ				
1) กลุ่มเด็กนักเรียน นักศึกษา								
1.เด็กสูงไม่เกิน 130 ซม.					ลด 50%	ลด 50%		ลด50%
2.นักเรียนสามัญใน เครื่องแบบตั้งแต่ ม.3 ลงมา			ลด 50%			ลด 50%		ลด50%
3.นักเรียนตั้งแต่ ม.3 ลงมา ในเครื่องแบบที่ซื้อบัตร เดือน	ลด 2 ใน 3		ลด 2 ใน 3		ลด 2 ใน 3		ลด 2 ใน 3	ลด 2 ใน 3
4.นักเรียนตั้งแต่ ม.4 ขึ้นไป นิสิต นักศึกษาในเครื่อง แบบหรือแสดงบัตรที่ซื้อ บัตรเดือน	ลด 1 ใน 3		ลด 1 ใน 3		ลด 1 ใน 3		ลด 1 ใน 3	ลด 1 ใน 3
2) กลุ่มพระภิกษุ								
5.พระภิกษุ สามเณร	ยกเว้น		ลด 50%		ลด 50%	ลด 50%	ยกเว้น	ลด50%
3) กลุ่มคนพิการ								
6.คนพิการทุกประเภททั้งที่ เห็นเป็นประจักษ์และที่ถือ บัตรสมาชิกสมาคมคนพิการ สมาคมใดสมาคมหนึ่ง	ลด 50%	ลด 50%	ลด 50%	ลด 50%	ลด 50%	ลด 50%	ลด50%	ลด50%
4) กลุ่มข้าราชการ								
7.ทหาร ตำรวจ ใน เครื่องแบบ	ลด 50%		ลด 2 ใน 3		ลด 2 ใน 3	ลด 2 ใน 3	ลด50%	ลด 2 ใน 3
8. ผู้ตรวจการ	ยกเว้น		ยกเว้น	ยกเว้น	ยกเว้น	ยกเว้น	ยกเว้น	ยกเว้น

**ตารางแสดงการรายละเอียดบุคคลที่ได้รับสิทธิยกเว้นและ
ลดหย่อนค่าโดยสารสำหรับรถโดยสารประจำทาง**

ประเภท	รถโดยสารหมวด 1				รถโดยสาร หมวด 2,3		รถโดยสาร หมวด 4, รถขนาดเล็ก	
	กทม.		ภูมิภาค		ระยะทาง ไม่เกิน 100 กม.	ระยะ ทางเกิน 100 กม.	กทม.	ภูมิภาค
	ธรรมดา	ปรับ อากาศ	ธรรมดา	ปรับ อากาศ				
9.บุรุษไปรษณีย์ใน เครื่องแบบ	ลด50%	ลด50%	ลด50%	ลด50%	ลด50%	ลด50%	ลด50%	ลด50%
10.ผู้ถือบัตรหรือเหรียญ ตราของทางราชการที่ให้ สิทธิเสียค่าโดยสารครึ่ง ราคา	ลด50%	ลด50%	ลด50%	ลด50%	ลด50%	ลด50%	ลด50%	ลด50%
5) กลุ่มพนักงานของ ผู้ประกอบการขนส่ง 11.ผู้ถือบัตรอนุญาตของ ขสมก.	ยกเว้น							
12.พนักงานงานของ ผู้ประกอบการขนส่งที่ แสดงบัตรประจำตัวเสีย ครึ่งราคา					ลด50%	ลด50%		ลด50%
13.ผู้ถือบัตรอนุญาตของ ผู้ประกอบการขนส่ง			ยกเว้น	ยกเว้น	ยกเว้น	ยกเว้น	ยกเว้น	ยกเว้น
6) กลุ่มประชาชนทั่วไป 14.ผู้สูงอายุ	ขสมก./ ร.ขสมก. ลด50%	ขสมก./ ร.ขสมก. ลด50%			เฉพาะ บขส. ลด50%	เฉพาะ บขส. ลด50%		
15.ผู้ซื้อตั๋วเดือน		ลด20%		ลด20%	ลด20%	ลด20%		ลด20%
16.ผู้ซื้อตั๋วไป-กลับ ภายใน 7 วัน					ลด10%	ลด10%		ลด10%
17.ผู้ซื้อบัตรโดยสาร - บัตรโดยสาร 1 เดือน - บัตรโดยสาร 2 เดือน - บัตรโดยสาร 3 เดือน				ลด15% ลด20% ลด25%				

บัตรหรือเหรียญตราของทางราชการที่ได้รับสิทธิ ลดหย่อนค่าโดยสาร

- บัตรประจำตัวเหรียญชัยสมรภูมิและทายาท (ลด 50%)
- บัตรประจำตัวเหรียญงานพระราชทานสงครามในทวีปยุโรป (ลด 50%)
- บัตรประจำตัวเหรียญราชการชายแดน (ลด 50%)
- บัตรประจำตัวเหรียญพิทักษ์เสรีชน (ลด 50%)
- บัตรประจำตัวทหารผ่านศึกนอกประจำการ บัตรชั้นที่ 1 (ลด 50%)
- บัตรประจำตัวทหารผ่านศึกนอกประจำการ บัตรชั้นที่ 2 (ลด 50%)
- บัตรประจำตัวทหารผ่านศึกนอกประจำการ บัตรชั้นที่ 3 (ลด 50%)
- บัตรประจำตัวทหารผ่านศึกนอกประจำการ บัตรชั้นที่ 4 (ลด 50%)
- บัตรประจำตัวครอบครัวทหารผ่านศึก บัตรชั้นที่ 1 (ลด 50%)
- บัตรประจำตัวครอบครัวทหารผ่านศึกนอกประจำการ บัตรชั้นที่ 1 (ลด 50%)
- สมุดคู่มือประจำตัวครอบครัวทหารและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติราชการสนาม กรณีไปทำการรบ
ในงานพระราชสงครามในทวีปยุโรป (เด็ก , ผู้ใหญ่) (ลด 50%)
- สมุดคู่มือประจำตัวครอบครัวทหารและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติราชการสนาม กรณีพิพาทกับ
อินโดจีน (เด็ก , ผู้ใหญ่) (ลด 50%)
- สมุดคู่มือประจำตัวครอบครัวทหารและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติราชการสนาม กรณีสงคราม
มหาเอเชียบูรพา (เด็ก , ผู้ใหญ่) (ลด 50%)
- สมุดคู่มือประจำตัวครอบครัวทหารและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติราชการสนาม กรณีสงคราม
เกาหลี (เด็ก , ผู้ใหญ่) (ลด 50%)
- สมุดคู่มือประจำตัวครอบครัวทหารและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติราชการสนาม กรณีสงคราม
เวียดนาม (เด็ก , ผู้ใหญ่) (ลด 50%)

แบบทดสอบ

เฉลยแบบทดสอบ

**แบบทดสอบ และ เฉลยแบบทดสอบนี้
สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม**

แบบทดสอบความรู้หลังอบรม / ชุด 1

ผู้ประจำรถที่ถูกร้องเรียนผ่านศูนย์คุ้มครองผู้โดยสารและรับเรื่องร้องเรียน โทร. ๑๕๘๔

ชื่อ / สกุล (ตัวบรรจง).....

คำสั่ง ให้อ่านคำถามแล้วขีดเครื่องหมายถูก ✓ หน้าข้อที่เห็นว่าถูกต้อง และขีด
เครื่องหมายผิด ✕ หน้าข้อที่เห็นว่าผิด

- 1. การจราจร หมายความว่า การใช้ทางของผู้ขับขี่ คนเดินเท้า หรือคนที่จูง จี หรือไล่ต้อนสัตว์
- 2. ผู้ขับรถควรขับรถด้วยความเร็ว การออกรถและขับรถกระชากตลอดทาง
- 3. การสร้างความประทับใจให้แก่ผู้ใช้บริการด้วยการยิ้มแย้มแจ่มใส แสดงกิริยาวาจาที่สุภาพเรียบร้อย
- 4. ผู้ประจำรถต้องดูแลผู้โดยสารให้ได้รับความปลอดภัยตลอดการที่อยู่ใน ระหว่างการโดยสาร
- 5. ขณะปฏิบัติหน้าที่ผู้ประจำรถสามารถสูบบุหรี่หรือสิ่งอื่นที่มีลักษณะทำนอง เดียวกันได้
- 6. ขณะปฏิบัติหน้าที่ผู้ประจำรถสามารถคุยโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยไม่ใช้ อุปกรณ์เสริมรถได้
- 7. ห้ามผู้ขับรถกระทำการโดยละเว้นการหยุดรถเพื่อรับหรือส่งผู้โดยสาร ณ ที่ ที่มีเครื่องหมายให้รถหยุด เมื่อปรากฏว่ามีผู้โดยสารต้องการให้หยุดรับ - ส่ง
- 8. ห้ามมิให้ผู้ขับรถกระทำการใดๆ ให้ผู้โดยสารจำต้องลงจากรถก่อนที่จะได้ โดยสารถึงจุดหมายปลายทาง โดยที่ได้ชำระค่าโดยสารถูกต้องแล้ว
- 9. ความต้องการของผู้โดยสาร คือ ความมีมารยาทที่ดีของผู้ประจำรถทุกหน้าที่
- 10. ผู้ขับรถที่ดีควรขับรถจัดทำความระมัดระวังหน้าอย่างกระชั้นชิด
- 11. ผู้ขับรถที่ดีควรขับรถปาดหน้ารถคันอื่นกระชั้นชิดหรือไม่รักษาช่องทางเดินรถ
- 12. สาเหตุที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุคือ เกิดจากคน รถ ถนนหรือการจราจร และ สิ่งแวดล้อม
- 13. ผู้ขับรถสามารถนำรถออกนอกเส้นทางได้โดยไม่ต้องขออนุญาต
- 14. จิตสำนึก หมายถึง สำนึกแห่งความปลอดภัย การมีสติตลอดเวลา ไม่เผลอ แต่ใช้การสังเกตการณ์ คาดการณ์ และประสบการณ์เป็นหลัก
- 15. ผู้ประจำรถ หมายถึง ผู้ขับรถ ผู้เก็บค่าโดยสาร ผู้บริการ และนายตรวจ

เฉลยคำตอบแบบทดสอบความรู้หลังอบรม / ชุด 1

ผู้ประจำรถที่ถูกร้องเรียนผ่านศูนย์คุ้มครองผู้โดยสารและรับเรื่องร้องเรียน โทร. ๑๕๘๔

- ✓ 1. การจราจร หมายความว่า การใช้ทางของผู้ขับขี่ คนเดินเท้า หรือคนที่งู จี หรือไล่ต้อนสัตว์
- ✗ 2. ผู้ขับรถควรขับรถด้วยความเร็ว การออกรถและขับรถกระชากตลอดทาง
- ✓ 3. การสร้างความประทับใจให้แก่ผู้ใช้บริการด้วยการยิ้มแย้มแจ่มใส แสดงกิริยาจากที่สุภาพเรียบร้อย
- ✓ 4. ผู้ประจำรถต้องดูแลผู้โดยสารให้ได้รับความปลอดภัยตลอดการที่อยู่ในระหว่างการโดยสาร
- ✗ 5. ขณะปฏิบัติหน้าที่ผู้ประจำรถสามารถสูบบุหรี่หรือสิ่งอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกันได้
- ✗ 6. ขณะปฏิบัติหน้าที่ผู้ประจำรถสามารถคุยโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยไม่ใช้อุปกรณ์เสริมได้
- ✓ 7. ห้ามผู้ขับรถกระทำการโดยละเว้นการหยุดเพื่อรับหรือส่งผู้โดยสาร ณ ที่ที่มีเครื่องหมายให้รถหยุด เมื่อปรากฏว่ามีผู้โดยสารต้องการให้หยุดรับ - ส่ง
- ✓ 8. ห้ามมิให้ผู้ขับรถกระทำการใดๆ ให้ผู้โดยสารจำต้องลงจากรถก่อนที่จะได้โดยสารถึงจุดหมายปลายทาง โดยที่ได้ชำระค่าโดยสารถูกต้องแล้ว
- ✓ 9. ความต้องการของผู้โดยสาร คือ ความมีมารยาทที่ดีของผู้ประจำรถทุกหน้าที่
- ✗ 10. ผู้ขับรถที่ดีควรขับรถจี๊ดติดท้ายรถคันหน้าอย่างกระชั้นชิด
- ✗ 11. ผู้ขับรถที่ดีควรขับรถปาดหน้ารถคันอื่นกระชั้นชิดหรือไม่รักษาช่องทางเดินรถ
- ✓ 12. สาเหตุที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุคือ เกิดจากคน รถ ถนนหรือการจราจร และสิ่งแวดล้อม
- ✗ 13. ผู้ขับรถสามารถนำรถออกนอกเส้นทางได้โดยไม่ต้องขออนุญาต
- ✓ 14. จิตสำนึก หมายถึง สำนึกแห่งความปลอดภัย การมีสติตลอดเวลา ไม่เผลอแต่ใช้การสังเกตการณ์ ภาวการณ์ และประสบการณ์เป็นหลัก
- ✓ 15. ผู้ประจำรถ หมายถึง ผู้ขับรถ ผู้เก็บค่าโดยสาร ผู้บริการ และนายตรวจ

แบบทดสอบความรู้หลังอบรม / ชุด 2

ผู้ประจำรถที่ถูกร้องเรียนผ่านศูนย์คุ้มครองผู้โดยสารและรับเรื่องร้องเรียน โทร. ๑๕๘๔

ชื่อ / สกุล (ตัวบรรจง).....

คำสั่ง ให้อ่านคำถามแล้วขีดเครื่องหมายถูก ✓ หน้าข้อที่เห็นว่าถูกต้อง และขีด
เครื่องหมายผิด ✕ หน้าข้อที่เห็นว่าผิด

- 1. การขนส่งประจำทาง หมายความว่า การขนส่งเพื่อสินค้าตามเส้นทางที่
คณะกรรมการกำหนด
- 2. ผู้ขับรถรับบรรทุกสัตว์ทุกชนิดหรือสิ่งของที่เป็นที่พึงรังเกียจไปกับผู้โดยสารได้
- 3. ผู้ตรวจการมีอำนาจยึดใบอนุญาตและสั่งเป็นหนังสือให้ไปรายงานต่อนาย
ทะเบียนภายใน 72 ชั่วโมง
- 4. นายทะเบียนมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตนั้นได้ไม่เกิน 180 วัน หรือจะสั่ง
เพิกถอนใบอนุญาตนั้นเสียก็ได้
- 5. การจราจร หมายความว่า การใช้ทางของผู้ขับขี่ คนเดินเท้า หรือคนที่จูง จี
หรือไล่ต้อนสัตว์
- 6. ผู้ขับรถรับบรรทุกผู้โดยสารเกินจำนวนที่นั่งได้
- 7. สภาพการจราจรติดขัด ผู้ประจำรถสามารถบอกรถหมดระยะแล้ว ได้
- 8. ลักษณะรถที่ผู้ขับร่นำมาใช้ในทางต้องมีสภาพที่มั่นคงแข็งแรง
- 9. ผู้ประจำรถต้องแต่งกายสะอาดเรียบร้อย ติดป้ายชื่อที่สามารถอ่านได้ชัดเจน
- 10. ผู้ประจำรถสามารถเรียกให้คนขึ้นรถโดยส่งเสียงอื้ออึง ดื้อน ยึดยึดคนหรือ
สิ่งของของคนนั้นเพื่อให้ขึ้นรถได้
- 11. ผู้ขับรถสามารถละเว้นการหยุดรับ – ส่งผู้โดยสาร ที่มีเครื่องให้ร่นั้นหยุดได้
- 12. พฤติกรรมที่ผู้ขับรถไม่ควรปฏิบัติขณะขับรถคือจอดรถในที่ห้ามจอด
เพียงเพื่อความสะดวกของตนเอง
- 13. พฤติกรรมที่ผู้ขับรถควรปฏิบัติขณะขับรถคือขับรถเร็วโดยไม่สนใจว่า
จะเกิดฝุ่น ควน หรือมีน้ำกระเซ็นถูกผู้อื่น
- 14. การบริการที่ดีควรระวังการแสดงกริยาวาจาที่เพิกเฉย ไม่สนใจ เย็นชา
ท่าทาง การใช้คำพูดและน้ำเสียง โดยไม่ควบคุมอารมณ์ จนทำให้
ผู้ใช้บริการเสียความรู้สึก
- 15. การให้บริการที่ดีผู้ขับรถควรขับรถในลักษณะกระชาก กระตุก เบรกแรง

เฉลยคำตอบแบบทดสอบความรู้หลังอบรม / ชุด 2

ผู้ประจำรถที่ถูกร้องเรียนผ่านศูนย์คุ้มครองผู้โดยสารและรับเรื่องร้องเรียน โทร. ๑๕๘๔

- ✓ 1. การขนส่งประจำทาง หมายความว่า การขนส่งเพื่อสินค้าตามเส้นทางที่คณะกรรมการกำหนด
- ✗ 2. ผู้ขับรถรับบรรทุกสัตว์ทุกชนิดหรือสิ่งของที่เป็นที่พึงรังเกียจไปกับผู้โดยสารได้
- ✓ 3. ผู้ตรวจการมีอำนาจยึดใบอนุญาตและสั่งเป็นหนังสือให้ไปรายงานต่อนายทะเบียนภายใน 72 ชั่วโมง
- ✓ 4. นายทะเบียนมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตนั้นได้ไม่เกิน 180 วัน หรือจะสั่งเพิกถอนใบอนุญาตนั้นเสียก็ได้
- ✓ 5. การจราจร หมายความว่า การใช้ทางของผู้ขับขี่ คนเดินเท้า หรือคนที่งู จี หรือไล่ต้อนสัตว์
- ✗ 6. ผู้ขับรถรับบรรทุกผู้โดยสารเกินจำนวนที่นั่งได้
- ✗ 7. สภาพการจราจรติดขัด ผู้ประจำรถสามารถบอกว่ารถหมดระยะแล้ว ได้
- ✓ 8. ลักษณะรถที่ผู้ขับรณนำมาใช้ในทางต้องมีสภาพที่มั่นคงแข็งแรง
- ✓ 9. ผู้ประจำรถต้องแต่งกายสะอาดเรียบร้อย ติดป้ายชื่อที่สามารถอ่านได้ชัดเจน
- ✗ 10. ผู้ประจำรถสามารถเรียกให้คนขึ้นรถโดยส่งเสียงอื้ออึง ด้อน ยึดยึดคนหรือสิ่งของของคนนั้นเพื่อให้ขึ้นรถได้
- ✗ 11. ผู้ขับรถสามารถละเว้นการหยุดรับ – ส่งผู้โดยสาร ที่มีเครื่องให้รถนั้นหยุดได้
- ✓ 12. พฤติกรรมที่ผู้ขับรถไม่ควรปฏิบัติขณะขับรถคือจอดรอในที่ห้ามจอด เพียงเพื่อความสะดวกของตนเอง
- ✗ 13. พฤติกรรมที่ผู้ขับรถควรปฏิบัติขณะขับรถคือขับรถเร็วโดยไม่สนใจว่าจะเกิดฝุ่น ควัน หรือมีน้ำกระเซ็นถูกผู้อื่น
- ✓ 14. การบริการที่ดีควรระวังการแสดงกิริยาวาจาที่เพิกเฉย ไม่สนใจ เย็นชา ท่าทาง การใช้คำพูดและน้ำเสียง โดยไม่ควบคุมอารมณ์ จนทำให้ผู้ใช้บริการเสียความรู้สึก
- ✗ ... 15. การให้บริการที่ดีผู้ขับรถควรขับรถในลักษณะกระชาก กระตุก เบรกแรง

แบบทดสอบความรู้หลังอบรม / ชุด 3

ผู้ประจำรถที่ถูกร้องเรียนผ่านศูนย์คุ้มครองผู้โดยสารและรับเรื่องร้องเรียน โทร. ๑๕๘๔

ชื่อ / สกุล (ตัวบรรจง).....

คำสั่ง ให้อ่านคำถามแล้วขีดเครื่องหมายถูก ✓ หน้าข้อที่เห็นว่าถูกต้อง และขีด
เครื่องหมายผิด ✗ หน้าข้อที่เห็นว่าผิด

- 1. รถโดยสารประจำทาง หมายความว่า รถบรรทุกคนโดยสารที่เดินทางทางที่
ไม่ได้กำหนดไว้เพื่อสินจ้างตามเส้นทางที่
- 2. ห้ามผู้ประจำรถปฏิเสธไม่รับบรรทุกผู้โดยสาร โดยไม่มีเหตุอันควร
- 3. ผู้ตรวจการมีอำนาจยึดใบอนุญาตและสั่งเป็นหนังสือให้ไปรายงานต่อนาย
ทะเบียนภายใน 7 วัน
- 4. ผู้ขับรถต้องไม่รับบรรทุกสัตว์ทุกชนิดหรือสิ่งของที่เป็นที่พึงรังเกียจไปกับ
ผู้โดยสารอื่น
- 5. ผู้โดยสารสามารถสูบบุหรี่ นำสิ่งของที่มีกลิ่นแรงและทำความรำคาญแก่ผู้อื่น
ขึ้นบนรถได้
- 6. ผู้ขับรถต้องไม่รับบรรทุกผู้โดยสารเกินจำนวนที่นั่ง
- 7. ขณะปฏิบัติหน้าที่ผู้ประจำรถต้องไม่แสดงกริยาหรือใช้ถ้อยคำเลียดสี ก้าวร้าว
- 8. ลักษณะรถที่ผู้ขับรณนำมาใช้รับผู้โดยสารต้องมีสภาพที่มั่นคงแข็งแรง
- 9. ผู้ประจำรถต้องแต่งกายสะอาดเรียบร้อย ติดป้ายชื่อที่สามารถอ่านได้ชัดเจน
- 10. ผู้ประจำรถสามารถส่งเสียงดังเรียกให้คนขึ้นรถ ด้อน ยึดยื้อคนหรือ
สิ่งของ ของคนนั้นเพื่อให้ขึ้นรถได้
- 11. ห้ามผู้ขับรถละเว้นการหยุดรับ – ส่งผู้โดยสาร ที่มีเรื่องให้รถนั้นหยุด
- 12. พฤติกรรมที่ผู้ขับรถควรปฏิบัติขณะขับรถคือจอดรออย่างไรก็ได้
เพียงเพื่อความสะดวกของตนเอง โดยไม่สนใจผู้ร่วมทาง
- 13. พฤติกรรมที่ผู้ขับรถควรปฏิบัติขณะขับรถคือความมีมารยาทในการขับรถ
- 14. การบริการที่ดีควรแสดงกริยาจากที่เพิกเฉย ไม่สนใจ เย็นชา ทำทาง
การใช้คำพูดและน้ำเสียงโดยไม่ควบคุมอารมณ์ จนทำให้ผู้โดยสารเสีย
ความรู้สึก
- 15. การให้บริการที่ดีผู้ขับรถไม่ควรขับรถในลักษณะกระชาก จี้ท้าย เบรกแรง

เฉลยคำตอบแบบทดสอบความรู้หลังอบรม / ชุด 3

ผู้ประจำรถที่ถูกร้องเรียนผ่านศูนย์คุ้มครองผู้โดยสารและรับเรื่องร้องเรียน โทร. ๑๕๘๔

- X 1. รถโดยสารประจำทาง หมายความว่า รถบรรทุกคนโดยสารที่เดินตามทางที่ไม่ได้กำหนดไว้เพื่อสินจ้างตามเส้นทางที่
- ✓ 2. ห้ามผู้ประจำรถปฏิเสธไม่รับบรรทุกผู้โดยสาร โดยไม่มีเหตุอันควร
- X 3. ผู้ตรวจการมีอำนาจยึดใบอนุญาตและสั่งเป็นหนังสือให้ไปรายงานต่อนายทะเบียนภายใน 7 วัน
- ✓ 4. ผู้ขับรถต้องไม่รับบรรทุกสัตว์ทุกชนิดหรือสิ่งของที่เป็นที่พึงรังเกียจไปกับผู้โดยสารอื่น
- X 5. ผู้โดยสารสามารถสูบบุหรี่ นำสิ่งของที่มีกลิ่นแรงและทำความรำคาญแก่ผู้อื่นขึ้นบนรถได้
- ✓ 6. ผู้ขับรถต้องไม่รับบรรทุกผู้โดยสารเกินจำนวนที่นั่ง
- ✓ 7. ขณะปฏิบัติหน้าที่ผู้ประจำรถต้องไม่แสดงกริยาหรือใช้ถ้อยคำเสียดสี ก้าวร้าว
- ✓ 8. ลักษณะรถที่ผู้ขับรณนำมาใช้รับผู้โดยสารต้องมีสภาพที่มั่นคงแข็งแรง
- ✓ 9. ผู้ประจำรถต้องแต่งกายสะอาดเรียบร้อย ติดป้ายชื่อที่สามารถอ่านได้ชัดเจน
- X 10. ผู้ประจำรถสามารถส่งเสียงดังเรียกให้คนขึ้นรถ ต้อน ยึดยื้อคนหรือสิ่งของ ของคนนั้นเพื่อให้ขึ้นรถได้
- ✓ 11. ห้ามผู้ขับรถละเว้นการหยุดรับ – ส่งผู้โดยสาร ที่มีเรื่องให้รถนั้นหยุด
- X 12. พฤติกรรมที่ผู้ขับรถควรปฏิบัติขณะขับรถคือจอดรออย่างไรก็ได้เพียงเพื่อความสะดวกของตนเอง โดยไม่สนใจผู้ร่วมทาง
- ✓ 13. พฤติกรรมที่ผู้ขับรถควรปฏิบัติขณะขับรถคือความมีมารยาทในการขับรถ
- X 14. การบริการที่ดีควรแสดงกริยาจากที่พึงเคย ไม่สนใจ เย็นชา ท่าทางการใช้คำพูดและน้ำเสียงโดยไม่ควบคุมอารมณ์ จนทำให้ผู้โดยสารเสียความรู้สึก
- ✓ 15. การให้บริการที่ดีผู้ขับรถไม่ควรขับรถในลักษณะกระชาก จี้ท้าย เบรกแรง

แบบทดสอบความรู้หลังอบรม / ชุด 4

ผู้ประจำรถที่ถูกร้องเรียนผ่านศูนย์คุ้มครองผู้โดยสารและรับเรื่องร้องเรียน โทร. ๑๕๘๔

ชื่อ / สกุล (ตัวบรรจง).....

คำสั่ง ให้อ่านคำถามแล้วขีดเครื่องหมายถูก ✓ หน้าข้อที่เห็นว่าถูกต้อง และขีด
เครื่องหมายผิด ✗ หน้าข้อที่เห็นว่าผิด

- 1. ผู้เก็บค่าโดยสาร คือบุคคลที่ทำหน้าที่เก็บค่าโดยสารตามอัตราที่กำหนดและ
เอื้ออำนวยความสะดวก
- 2. การขนส่งประจำทาง หมายความว่า การขนส่งเพื่อสินค้าตามเส้นทางที่
คณะกรรมการกำหนด
- 3. รถโดยสารประจำทาง หมายความว่า รถบรรทุกคนโดยสารที่เดินตามทางที่
กำหนดไว้ และเรียกเก็บค่าโดยสารเป็นรายคนตามอัตราที่วางไว้เป็นระยะทาง
- 4. ผู้เก็บค่าโดยสารควรแสดงกิริยาเพิกเฉย ไม่สนใจ เย็นชา ท่าทาง การใช้
คำพูดและน้ำเสียงตะคอก
- 5. ผู้ประจำรถ หมายถึง ผู้ขับรถ ผู้เก็บค่าโดยสาร ผู้บริการ และนายตรวจ
- 6. ผู้เก็บค่าโดยสารเข่ากระบอกตัวต่างๆ พุดเสียงดัง สะกิดเพื่อเก็บค่าโดยสารได้
- 7. ผู้เก็บค่าโดยสารไม่มีหน้าที่ตรวจสอบหรือเตือนเมื่อใกล้ถึงจุดหมายปลายทาง
- 8. ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับยกเว้นค่าโดยสาร 50 % สำหรับรถหมวด 1 ของ ขสมก.
และรถร่วม ขสมก. และสำหรับรถหมวด 2 , 3 เฉพาะของ บขส.
- 9. ผู้ตรวจการขนส่งมีสิทธิได้รับยกเว้นค่าโดยสารสำหรับรถหมวด 1 ของ
ขสมก. และรถร่วม ขสมก. เฉพาะรถธรรมดา
- 10. ผู้เก็บค่าโดยสารไม่มีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือผู้ขับรถเพื่อเสริมความปลอดภัย
- 11. ผู้เก็บค่าโดยสารไม่มีหน้าที่ให้คำแนะนำ หรืออำนวยความสะดวก
เพื่อมิให้ผู้โดยสารเกิดความผิดพลาดเดือดร้อนจากการขนส่ง
- 12. ผู้เก็บค่าโดยสารไม่มีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือผู้โดยสารเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน
- 13. นายตรวจมีหน้าที่ควบคุมการเดินรถและรายงานความประพฤติของ
ผู้ประจำรถ เพื่อแก้ไขปรับปรุง ในกรณีที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่
ผู้โดยสาร
- 14. ผู้บริการมีหน้าที่เพียงเสิร์ฟอาหารว่าง หรือดูแลสัมภาระของผู้โดยสารเท่านั้น
- 15. ผู้ประจำรถต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดว่าด้วยความปลอดภัย

เฉลยคำตอบแบบทดสอบความรู้หลังอบรม / ชุด 4

ผู้ประจำรถที่ถูกร้องเรียนผ่านศูนย์คุ้มครองผู้โดยสารและรับเรื่องร้องเรียน โทร. ๑๕๘๔

- ✓ 1. ผู้เก็บค่าโดยสาร ถือบุคคลที่ทำหน้าที่เก็บค่าโดยสารตามอัตราที่กำหนดและ
เอื้ออำนวยความสะดวก
- ✓ 2. การขนส่งประจำทาง หมายความว่า การขนส่งเพื่อสินค้าตามเส้นทางที่
คณะกรรมการกำหนด
- ✓ 3. รถโดยสารประจำทาง หมายความว่า รถบรรทุกคนโดยสารที่เดินตามทางที่
กำหนดไว้ และเรียกเก็บค่าโดยสารเป็นรายคนตามอัตราที่วางไว้เป็นระยะทาง
- ✗ 4. ผู้เก็บค่าโดยสารควรแสดงกิริยาเพิกเฉย ไม่สนใจ เย็นชา ท่าทาง การใช้
คำพูดและน้ำเสียงตะคอก
- ✓ 5. ผู้ประจำรถ หมายถึง ผู้ขับรถ ผู้เก็บค่าโดยสาร ผู้บริการ และนายตรวจ
- ✗ 6. ผู้เก็บค่าโดยสารเขย่ากระบอกตัวต่างๆ พุดเสียงดัง สะกิดเพื่อเก็บค่าโดยสารได้
- ✗ 7. ผู้เก็บค่าโดยสารไม่มีหน้าที่ตรวจสอบหรือเตือนเมื่อใกล้ถึงจุดหมายปลายทาง
- ✓ 8. ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับยกเว้นค่าโดยสาร 50 % สำหรับรถหมวด 1 ของ ขสมก.
และรถร่วม ขสมก. และสำหรับรถหมวด 2 , 3 เฉพาะของ บขส.
- ✓ 9. ผู้ตรวจการขนส่งมีสิทธิได้รับยกเว้นค่าโดยสารสำหรับรถหมวด 1 ของ
ขสมก. และรถร่วม ขสมก. เฉพาะรถธรรมดา
- ✗ 10. ผู้เก็บค่าโดยสารไม่มีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือผู้ขับรถเพื่อเสริมความปลอดภัย
- ✗ 11. ผู้เก็บค่าโดยสารไม่มีหน้าที่ให้คำแนะนำ หรืออำนวยความสะดวก
เพื่อมิให้ผู้โดยสารเกิดความผิดพลาดเดือดร้อนจากการขนส่ง
- ✗ 12. ผู้เก็บค่าโดยสารไม่มีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือผู้โดยสารเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน
- ✓ 13. นายตรวจมีหน้าที่ควบคุมการเดินรถและรายงานความประพฤติของ
ผู้ประจำรถ เพื่อแก้ไขปรับปรุง ในกรณีที่น่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่
ผู้โดยสาร
- ✗ 14. ผู้บริการมีหน้าที่เพียงเสิร์ฟอาหารว่าง หรือดูแลสัมภาระของผู้โดยสารเท่านั้น
- ✓ 15. ผู้ประจำรถต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดว่าด้วยความปลอดภัย